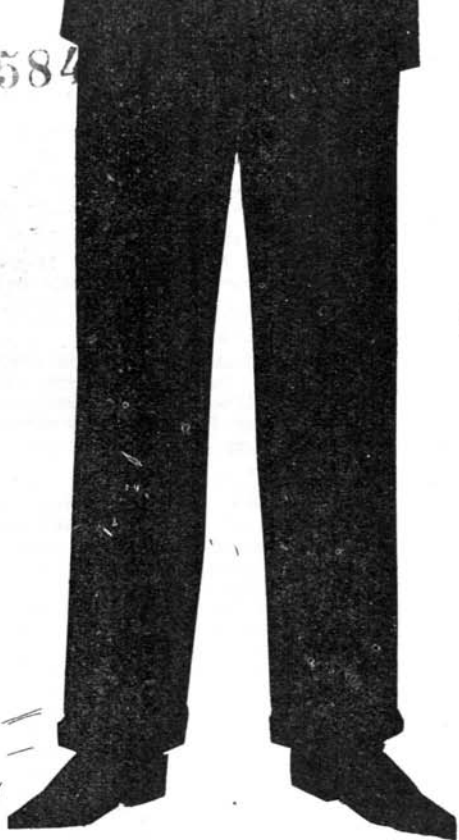

PL 0584

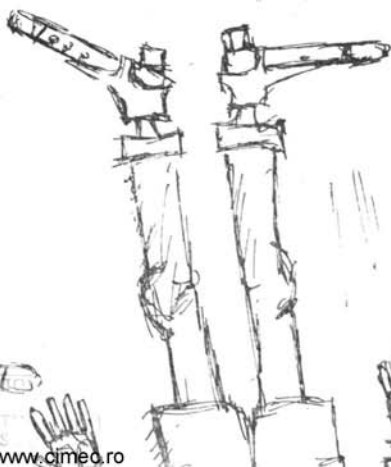
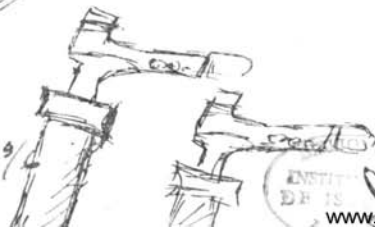

DRAMĂ CARAGHIOASĂ ÎN 4 ACTE
DE GH. DORIN

Bulet
găresii

PSA 1249

Teodor Teodoru,	profesor, 55 de ani
Emilia,	soția lui, 48—50 de ani
Olga,	fata lor, 22 de ani
Olimpia Brezan,	vara profesorului Teodoru, 50—52 de ani
Iorgu Brezan,	soțul ei, 58 de ani
Mary	(se pronunță Meri), fata lor, 25 de ani.
	În „producție“ la o instituție de stat
Mișu Berechet,	fratele Emiliei, 52 de ani
Pulcheria Cojan,	vara Emiliei, 50—55 de ani
Henri Baston	(se pronunță Anri), doctor în drept de la Paris. Intelectual subțire (poartă mănuși, pălărie de pai și baston). Umbra lui Mișu Berechet. Fără vîrstă.
Florin Atanasiu,	inginer, 28—30 de ani
Costache Dobre,	șofer, 28—30 de ani
Cleopatra Berechet,	mama Emiliei, 68—70 de ani
Baba,	bucătăreasă și femeie la toate în casa Teodoru, 60—65 de ani
Un tinăr,	de vîrsta tinerilor

A C T U L I

Acasă la profesorul Teodoru, în sufragerie. O încăpere înaltă, spațioasă, cu plafonul pictat în degrade azurii, lambriuri și tapete pe pereți; patru uși: una dă spre exterior, iar din celelalte, una dă spre biroul profesorului Teodoru, alta spre bucătărie și alta spre interior. Lîngă ușa din stînga, care dă în biroul profesorului, o măsuță mică, pe care stă un telefon, al cărui fir e tras pe sub ușă. În centrul încăperii, masă mare de culoare închisă și opt scaune cu spătare de piele, apoi un bufet sculptat cu pretenții gotice, mai multe sau mai puțin justificate, vitrină, servanță și alte mobile specifice unei sufragerii. În general, încăperea are un aer îmbicsit, nu din pricină că ar fi prea multă mobilă sau pentru că mobila ar fi prea veche, ci pentru că se simte că toate lucrurile au fost puse de mult la locul lor și n-au mai fost urnite cîine știe de cînd. E înainte de amiază. Lumină de zi, destul de slabă, filtrată prin ferestrele înalte, învelite cu draperii și perdele brodate. La ridicarea cortinei se deschide ușa din dreapta și intră Cleopatra Berechet, zornăind în mină o legătură mare de chei.

CLEOPATRA (după ce a izbutit, cu chiul cu vai, să găsească cheia potrivită, deschide un sertar de la bufet și începe să cotrobăiască în el, scoțînd rînd pe rînd fel de fel de lucruri, pe care le trîntește cu zgomot pe tăblia bufetului, mormăind): Arză-te-ar focu' să te arză și fir-ai afurisit să fii, care în casa asta nu găsești nici-odată un lucru la locul lui! Deschi-

de un alt sertar, cu același ritual, și începe a scoate din el maldăre de tacămuri, pe care le trîntește pe tăblia bufetului și pe masă.)

EMILIA (deschide ușa din fund, dreapta, și apare, nervoasă): Ce-i larma asta, toanto? (Observînd că zgomotele sînt produse de Cleopatra, se stăpînește puțin și schimbă tonul.) Dumneata erai, mamă! Ce te-a

apucată de trînteşti aşa lucrurile ?
Parc-ai fi în casă pustie ! Nu ştii că
doarme ?

CLEOPATRA : Of ! Lasă-mă şi tu a-
cum. Nu vezi că-i aproape amiază
şi nici n-am pus mazărea !

EMILIA : Ce să caute mazărea în ser-
tar ?

CLEOPATRA : Da' ce, eu de mazăre
vorbesc ?

EMILIA : Doamne iartă-mă, mamă !
Ai început să uiţi de la mînă pînă
la gură. Păi cine vorbea de ma-
zăre ?

CLEOPATRA : Tu numaidecît iei omul
peste picior. Ce-ţi pasă ţie ? Cine
duce toată casa în spate ? *(Continuă
să cotrobăiască cu zgomot prin ser-
tar.)* Parc-a intrat în pămînt, nu alt-
ceva !

EMILIA : Pentru numele lui Dumne-
zeu, mamă ! Încetează cu hodoro-
geala asta, înţelege că doarme
Pulcheria ! Abia a aţipit. Biata fe-
meie e distrusă de drum, de neca-
zuri, de toate. Vai de capul ei !

CLEOPATRA *(nu pare să dea aten-
ţie la ce spune Emilia, dar micşo-
şorează totuşi larma)* : Poftim ! Iată
unde era linguroiul de spumă, al
de l-am căutat alaltăeri pînă mi-au
ieşit ochii din cap.

EMILIA *(stăpînindu-se cît poate)* : Ia-l
şi du-te... Aranjezi pe urmă.

CLEOPATRA : Da' ce să fac cu lin-
guroiul de spumă ? Azi n-avem supă
la masă... Arză-l-ar focu' de cuţit.

EMILIA : Ia-ţi, mamă, un cuţit şi po-
toleşte-te. Nu-ţi ajunge c-ai scos vreo
două duzini din sertare ?

CLEOPATRA : Ce să fac cu astea ?
Crezi că m-am ramolit ? Crezi că
eu nu ştiu ce vreau ? Mie-mi trebuie
ăla de tăiat conserve. *(Mai deschi-
de un sertar şi continuă jocul, cu
ceva mai puţin zgomot. Intră Olim-
pia.)*

OLIMPIA : Aici erai, dragă ? Te-am
căutat peste tot.

EMILIA : Ce vrei, maşer ?

OLIMPIA : Să stăm puţin de vorbă,
ştii, cu privire la Pulcheria.

EMILIA : Ce ai şi tu cu Pulcheria a-
cum ? Las-o-n plata domnului, să
doarmă.

OLIMPIA : Doarmă cît o pofti, din
partea mea. Vroiam să te-ntreb doar
ce intenţii ai.

EMILIA : Cum ce intenţii ?

OLIMPIA : Ai de gînd s-o ţii aici ?

EMILIA : Tu vorbeşti ? ! Da' unde vrei
să se ducă, biata femeie ?

OLIMPIA : Eu n-am zis să se ducă...

EMILIA : N-ai zis. Sigur că n-ai zis...
Tu niciodată nu spui nimic. Da' tot
ce se face, tot ce se drege în casa
asta să fie numai pentru voi.

OLIMPIA : Of ! Frate dragă, cum te
ambalezi tu, aşa, din senin. Dacă-ţi
spun că nici prin gînd nu mi-a tre-
cut...

CLEOPATRA *(care a găsit în sfîrşit
ce căuta)* : Lua-te-ar mama dracu-
lui şi n-aş mai avea parte de cine
te-a pus aici ! *(Trînteşte cu zgomot un
obiect metalic pe masă.)*

EMILIA : Nu mai trînti lucrurile,
mamă ! Şi nu drăcui, că dumneata
l-ai pus acolo. Cine le strînge şi le
îchide toate în casa asta ?

CLEOPATRA : Eu l-am pus, sigur că
eu l-am pus. Cine era să-l pună ?
(Patetic.) Ție ți-e ușor să vorbești,
că nu te doare de lucruri. Totdeauna
ți-a picat totul de-a gata, da' eu știu
cum se face o gospodărie și cum se
adună lucrurile.

EMILIA *(cu tot calmul de care mai e
în stare)* : Bine, mamă. Lasă asta
acum. L-ai găsit, ia-l și du-te. Am
ceva cu Olimpia.

CLEOPATRA : De Pulcheria ?

EMILIA : Da.

CLEOPATRA : Și eu nu pot să ascult
ce vorbiți voi de Pulcheria ?

EMILIA : Ba poți, că n-avem secrete.
Dar pînă acum te vîtaai că-i tîr-
ziu.

CLEOPATRA : Ai găsit îndată cum s-o
întorci. Mă rog, dumneavoastră, cu-
coanele, puneți țara la cale, iar Cleo-
patra, ramolita, ticăita, care le zăpă-
cește pe toate, la bucătărie... *(Intră
Baba.)*

BABA : Ce faci, cucoană, cu drăcia
aia ? Că mazărea trebuie s-o dau
o dată, de două ori, în clocot, că
niciodată nu-i fiartă ca lumea și
pun șapte soiuri într-o cutie. Și pe
urmă, trebuie s-o pun înăbușită cu
unt la cuptor. Altminteri, n-are nici
un gust.

CLEOPATRA : Hai și tu, Babo, cu
gura pe capul meu, că n-am destule.

BABA : Dați-mi numai drăcia să mă
duc să deschiz...

CLEOPATRA : Ca s-o zăpăcești iar,
cine știe unde, să nu-i mai afle de
știre nici han-tătar. Mă lipsesc !
*(Pune mîna pe linguroiul de spumă
și iese enervată, împreună cu Baba.)*

OLIMPIA *(încercînd să reînnoade fi-
rul)* : Și cu Pulcheria ?... Cum ră-
mîne ?

EMILIA : Ce vrei, soro, de la mine ?
Ce vrei?... De-abia a picat femeia
și ți s-a pus în gît. Nu mai poți
răsufila de răul ei.

OLIMPIA : Of, doamne ! Cînd îți in-
tră ție ceva în cap și te pornești
contra cuiva, adio. Nu mai pupă zi
bună în viața lui.

EMILIA : Adică, contra cui se chea-
mă că m-am pornit ? Contra ta ?
Care vă țiiu în casă pe mîncare și
pe băutură, de mi-ați făcut-o ca la
neoameni ? !

CLEOPATRA (*reintră, cu linguroiul
de spumă în mînă*) : M-ați năucit
de tot. Am scormonit un ceas după
afurisitul ăla de cuțit și m-am dus
la bucătărie cu linguroiul de spu-
mă ! (*Trîntește linguroiul cu zgomot
pe masă și ia cuțitul.*)

EMILIA : Nu mai hodorogi atîta, ma-
mă, că îmi calci pe nervi ! (*Cleopa-
tra însă n-o mai aude și iese trin-
tînd ușa.*)

OLIMPIA (*împăciuitor*) : Tare te-ai
făcut nervoasă, frate dragă.

EMILIA : Că n-am și de ce ! Care ai
venit cu toate boarfele cite v-au
rămas și te-ai instalat în hol cu ne-
procopsitul ăla de Iorgu, de ziceai :
„Uită, soro, ce-a fost, că a dat nă-
pasta pe noi și singele apă nu se
face“... Care ziceai să treacă de la
mine o lună, două, pînă vă faceți
un rost, și stați pe capul meu de
șase ani, de cînd v-o luat moșia și
acareturile... Care nu mai poate o-
mul nici să facă baie, cînd îi vine,
nici să mănince pe gustul lui, nici
să se culce cînd i-e somn, nici să
doarmă cînd s-o culcat, nici nu mai
are un loc liniștit dacă vrea să se
adune cu gîndurile, nici... Nici... Nici
să facă o pasiență, ca să-i treacă de
plictis... (*Semne de mirare și protest
din partea Olimpiei.*) Da, da ! Așa
e ! Care, cum să mai facă o pasien-
ță, dacă toată vremea stă Iorgu și
vrăjește cu cărțile, să vadă dacă-l
cheamă să-i dea moșia înapoi, de-au
ajuns slinoase, că ți-e și greață să
le mai iei în mînă !...

OLIMPIA (*scîncînd*) : Ție ce-ți pasă !
Nimeni nu s-a atins de voi, ba vă
mai caută și-n coarne. Da' pe noi
ne-a secat la ficiți, ne-a uscat pînă
la măduva oaselor, de-am ajuns să
stăm pe capul altora... (*Cu multă
autocompătîmire.*) Să-nghițim bucătu-
ra cu noduri și să auzim toată vre-
mea vorbe. Și ce vorbe ! Și de la
cine ? De la tine, care mi-ești ca și-o
cumnată, că Doru a crescut în casă

la noi, ca și cum ar fi fost copilul
lui tata... Că noi, la nevoie, tot-
deauna v-am ajutat cînd am putut.
Și uite ce s-a ales din binele ăsta...
Bine zicea bietul tata, dumnezeu
să-l odihnească : fă binele, soro, și
mută-ți gîndul, că nu te mai întîl-
nești cu el !...

EMILIA : Că mult bine am avut eu
de pe urma ta și a lui Iorgu !

OLIMPIA : Da' pe Doru, cine l-a cre-
scut ? Cine i-a purtat de grijă cînd
a rămas orfan ? Cine l-o ținut la
învățătură, ca să ajungă, vezi doam-
ne, mare savant ? Cine ? Tata, cine
altul ? !

EMILIA : Treaba lui ! Eu pe Doru
l-am luat, nu tot neamul.

OLIMPIA : Și tu n-ai avut casă des-
chisă și masă-ntinsă la mine ? Ce
stric eu, dacă te-ai luat după fel de
fel de vorbe și ne-ai întors spate-
le. Și pe Olga n-am ținut-o la Si-
naia-n vilă, cînd a venit într-o vară
în vacanță ? Nu și-o călcat pe su-
părare Iorgu și v-o cărat cu gea-
mantanul bucate, de la moșie, în
timpul războiului ?...

EMILIA : Ba, că chiar ! Din două șunci
de godac și trei borcane de cas-
traveți murați, ai să scoți acum
că m-ai hrănit toată viața !

OLIMPIA : Cît am avut și ce-am a-
vut am dat, și nu-mi pare rău.
(*Foarte înduioșată.*) Dea domnul să
fie primit, măcar pe lumea cealaltă,
că pe lumea asta, știu eu că nu mă
mai așteaptă nici o bucurie ! Așa a
fost scrisa mea să pătînesc ! (*Plînge
cu hohote. Intră Iorgu, în halat și
papuci, cu un pachet de cărți de joc
în mînă.*)

IORGU : Ce-i, frate ? ! Doamne păzește,
ce s-a întîmplat ?

OLIMPIA (*îngîinîndu-l printre hohote*) :
Ce s-a întîmplat ? Ce s-a întîmplat ?
De unde să știi tu ce s-a întîmplat,
dacă stai toată vremea cocoloș sub
plapomă și te scoli numai ca să mă-
ninci și să faci pasiențe... (*Patetic.*)
S-a întîmplat că m-am săturat de
viața asta, că mi-a ajuns cuțitul la
os, că nu mai voi, că nu mai pot
trăi așa, ca un copil al nimănui, ca
un ciine de pripas, care de la una
care mi-e ca și cumnată bună, nu
e zi lăsată de la dumnezeu, să nu-mi
scoată pe nas bucățica pe care am
ajuns s-o mănînc la casa ei... Care
eu niciodată n-am ținut socoteală
cînd am avut ceva și am dat...
Tot !... Tot ce-am avut și am putut.

EMILIA : Da, tot ! Numai tabachera de aur, cu portretul lui Napoleon, și monezile din colecție, care atita-i rămăsese lui Doru de la tai-că-său, care dăduse-n boala nusti-maticii, sau cum dracu-i mai zice, de primea și scrisori din străinătate, de la nu știu ce academii...

OLIMPIA : Numismaticii, soro !

EMILIA : Fie cum o fi, dracu' s-o ia, că pe lângă tinichele erau și piese de aur bune, pe care taică-tu nu i le-a dat la majorat, că zicea să nu le risipească, care le-ai sfeterisit tu cînd o murit hodorogul... Astea cît făcea la un loc ?

OLIMPIA : Of, doamne ! Păcatoasa de mine ! Că în capul meu se sparg toate... Pe ce să mă jur, soro, pe ce să mă mai jur, ca să crezi, cînd îți spun a suta și a mia oară, că nu le mai avea cînd s-a tras la noi să moară. Pe ce să mă mai jur ?... Cine știe cu ce pramatii și le mîncase, că la noi a venit lefter, curățat pînă la piele, fără lăascaie, numai cu lădoiul unde ținea tinichelele alea de n-a vrut să le primească Doru și a zis să le dau la bancă, că tu țineai morțiș să scot tabachera și aurul din pămînt, din iarbă verde... Și mare prostie am făcut că m-am potrivit. Mai bine le păstram eu, dacă tot nu le-a vrut el, că ăștia cumpără azi fel de fel de vechituri și plătesc bani buni.

EMILIA : Lasă că știu eu care-i pramatia de-a pus mîna pe tabacheră și pe monezile de aur.

IORGU : Aleo, frate ! Iar ați dezgropat chestia asta ? ! Să mă bată dumnezeu dacă pricep ce fel de oameni sînteți. (Se așază la masă și-și așterne o pășenie.)

OLIMPIA : Da' nu eu, păcatele mele, că așa se leagă de mine din temiri ce, și mă fierbe, și mă canonește ca pe Hristos pe cruce. Eu n-am nimic cu ea.

EMILIA : O auzi ? N-are !... Are, că-i stă în gît Pulcheria. De dimineață mă tot iscodește : că ce intenții am, că ce am de gînd cu ea, că așa, că pe dincolo... Și pe urmă, tot pe dumneaei o apucă pandaliile și face scene ! Ca să mă-ntoarcă pe dos, să-mi facă nervii ferfeniță.

OLIMPIA (se reculege în vederea unui nou atac) : Vai, soro, cum vorbești ! Care, ce să-mi stea mie-n gît Pulcheria ?

IORGU : Bate-te peste gură.

OLIMPIA (se bate instinctiv peste gură) : Ptiu ! Doamne, iartă-mă ! Numai la prostii te gîndești... Eu doar atita am vrut s-o întreb : dacă are de gînd să dea Pulcheriei odaia lui Mary !

EMILIA : Adică cum odaia lui Mary ? A Olgăi, vrei să spui.

OLIMPIA : Se înțelege că da.

EMILIA : Nu prea. (Către Iorgu.) Vezi bine, dumneaei a uitat că am și eu o fată, că, mîine-poimîine, se-ntoarge și ea acasă...

OLIMPIA : Tocmai la asta m-am gîndit. Unde-o s-o culci pe Olga, dacă vine ? Cu Pulcheria ?

EMILIA : De ce nu ?

OLIMPIA : Of, mașer ! N-ai auzit-o cum sfărăie ? Se cutremură casa.

EMILIA : Las-o să sfărăie, biata femeie. Ce ai cu ea ? Că-i prăpădită de drum și de nădufuri. Îți stă în gît, asta e, nu degeaba spun eu.

OLIMPIA : Nu, frate dragă. De cite ori să-ți spun. Da' cum o să se odihnească Olga cu ea în odaie ?

EMILIA : Acum tu nu mai poți de grija Olgăi, nu-i așa ?

OLIMPIA : Mă gîndesc și la Mary, da' și la Olga mă gîndesc, că mi-i ca și o nepoată dreaptă, deși, mare lucru să se mai întoarcă ea acasă...

EMILIA : Asta de unde ai mai scos-o ?

OLIMPIA : N-am scos-o eu. Da' trebuie să fie cineva orb ca să nu vază. Că dacă-i era ei să se-ntoarcă, nu se ducea tocmai la mama-dracului, în fundul provinciei... A plecat pe șase luni și e aproape anul, și tot nu s-a-ntors.

EMILIA : S-o fi prelungit stagiul de practică.

OLIMPIA : Aș, practică ! Ce-o mai fi și aia ? Da' de scris, de ce nu scrie ? Nu umblă poșta ? Da' pe-acasă de ce n-a mai dat, măcar o zi ?

EMILIA : N-o fi avut fata timp.

OLIMPIA : Cînd te doare de neamul tău, găsești. Da' pe ea n-o mai doare. S-a înstrăinat de voi, de noi toți.

EMILIA : Doamne, cite scornesti, numai ca să-mi faci necaz. Ce-ți pasă ție ce face Olga ? Face și ea ce-i trăsnește prin cap. Și mie-mi trăsneau fel de fel cînd aveam anii ei. Ba să mă duc la mînăstire, ba să fug cu un roșior, ba mai știu eu ce. Și, pînă la urmă, m-am încurcat cu un procopsit de belferaș, și ăla calic, că l-ați calicit voi. (Gest de protest din partea Olimpiei.) Lasă,

lasă... O să-i treacă și o să se așeze și ea la casa ei. Până acum nu încăpeai de Pulcheria, acum te-m-piedici de Olga. De ce te legi de ea ?

OLIMPIA : Doamne, frate ! Cînd ești pornită, nu poate omul să se înțeleagă cu tine, măcar ce-o face ! N-am nimic, înțelege odată, nici cu Pulcheria, nici cu Olga... Eu de odaie mă frămînt. Unde-o să doarmă Mary.

EMILIA : Pînă vine Olga, n-are decît să doarmă cu Pulcheria. După aceea, om vedea.

OLIMPIA : S-o horăie toată noaptea la cap ? !... Tu nu te gîndești ? Mary e în producție. Trebuie să se odihnească măcar noaptea.

EMILIA : Lasă că nu se prea consumă ea în producție.

OLIMPIA : Face și ea, mititica, cît o trage inima. Că n-o să se omoare cu firea de dragul socialismului... Și cu horăitul Pulcheriei, s-ar mai deprinde ea, că se deprinde omul și cu dracu', vorba ceea... Dar vezi că mai e o chestie: odaia lui Mary e singura unde se poate intra pe dîndos, fără să treci prin toată casa. Nimeni nu te știe cînd vii, cînd pleci...

EMILIA : Ei și ? Dacă o să doarmă cu Pulcheria, n-o să mai poată intra pe dîndos ?

OLIMPIA : Doamne, Emilio ! Ești femeie trecută prin toate, slavă domnului, și parcă nimic nu s-a lipit de tine... Mary, acum, e fată mare, în sfîrșit, fată ca toate fetele... Tre-

buie să-și facă și ea un viitor, și asta (subliniat într-un anumit fel), știi și tu, nu pică așa dintr-o dată...

EMILIA : Să nu se aleagă cu cine știe ce trecut din viitorul ăsta !

OLIMPIA : Nu mai turna gaz peste foc, că destul mă frămînt eu. Da' mă gîndesc totuși : de bine de rău, așa tot izbutește biata fată măcar să se-mbrace mai de doamne-ajută... Și, mai știi ? ! Poate dă peste unu' cu spațiu locativ și ne ia și pe noi cu ea.

EMILIA : Acum o întorci, cu diplomație... Mă iei pe coarda subțire, care va să zică... Da', pe Pulcheria unde vrei s-o pun ?

IORGU (deși foarte absorbit de pasiunile lui, se vede treaba că a urmărit conversația) : Pune-o și tu în birou la Doru. Ce mai, tura-vura, atîta vorbărie !

EMILIA : Ce-ți trece prin cap !

OLIMPIA : Cea mai bună soluție !... Of, Iorgule, slavă domnului că am auzit și eu o dată o vorbă înțeleaptă din gura ta.

EMILIA : Numai să audă Doru așa ceva și se face foc.

OLIMPIA : Aș ! Mototolul de Doru să se aprindă ! Nu se aprinde el, Emilio, măcar să-l scalzi în benzină și să-l culci pe jărat. (Traversează scena, urmată de Emilia, și deschide ușa care dă în biroul profesorului Teodoru. Examinează din ușă situația și se întoarce cu un aer radios.) E o soluție grozavă și nici nu trebuie cine știe ce deranj. Scoatem etajera și o punem undeva în dormitor la voi, și gata, se face loc pentru o dormeză...

EMILIA : Să nu te gîndești... Nu-mi bag eu cărți în dormitor pentru nimic în lume !

OLIMPIA : Atunci o punem pe undeva, pe aici. Găsim loc.

EMILIA : Care va să zică, nu-i destul că am ajuns eu să nu mai am un colțisor unde să mă aciuiez în casa asta. Să rămîie acum și Doru fără birou. Să nu mai aibă unde lucra cînd stă acasă.

OLIMPIA : Că mult mai stă el acasă...

EMILIA : Stă cît poate, că dacă ar sta mai mult, cine ar duce casa în spinare cu toate neamurile adunate în ea ? ! Să stea ca Iorgu de paciențe, asta ai vrea tu ?

IORGU (fără să ridice capul) : Dacă mi s-ar da posibilitatea, aș duce eu casa... Și încă cum !

OLIMPIA : Te bagi și tu în vorbă, ca să nu taci. (Emiliei.) Zău, soro, dacă

te-nțeleg! Ce te sună pe tine, dacă o să se instaleze Pulcheria în birou? Cui ce folosește dacă se-nchide Doru în el câteva ceasuri și se bagă cu nasul în terfeloagele lui?

EMILIA: Parcă n-ai minca din pîinea lui, așa vorbești.

OLIMPIA: Mare procopseală, pîinea lui. Dacă m-ar fi ascultat pe mine...

IORGU: Sau pe mine...

OLIMPIA: Da' tu pe cine ai ascultat c-ai rămas aici? Cine ședea cu comprese la cap și dădea în bobi? Dacă plec, se cheamă că mi-o ia la sigur; dacă rămîn, poate m-aleg cu ceva... Dar dacă rămîn și mă curăț de tot, ce fac?... Și tot așa, cu comprese, cu cafele, cu sprițuri și cu datu-n bobi, am rămas cu dosu' gol... Dacă m-ați fi ascultat pe mine, de mult eram și noi cine știe unde, că nu știu ce găsiseră ăia de la misiune, de se tot țineau de capu' lui Doru să plece.

EMILIA (*o notă de visare*): Cine știe unde eram acum!... Ai și tu dreptate cînd ai.

OLIMPIA: Eram departe!... Da' să nu ne luăm cu vorba, soro... Hai, calcă-ți pe inimă și dă-i un telefon... Să vezi ce spune.

EMILIA: Apoi, cînd taberi tu pe capul cuiva, adio liniște, adio tihnă! Mort, copt, trebuie să iasă pe-a ta.

OLIMPIA: Hai, frate, că mă știi că ții la tine ca la o soră. (*Sună.*) Uite, îl chem eu și deschid focul, iar dacă se lasă greu, sai și tu cu gura. (*Formează numărul la discul telefonului și așteaptă.*)

IORGU (*stringe pasiența și trîntește cărțile pe masă*): Nu iese, frate, nu iese, și nu iese, parcă-i un făcut...

OLIMPIA: Alo! Dorule... Olimpia, frate, cine să fie... Ce să vreau? A venit Pulcheria. Da! Da! Pulcheria!... Azi-dimineață, după ce ai plecat tu... Of, frate, nu mai întreba. I s-a întîmplat o mare, mare nenorocire... Nu, frate dragă, doamne ferește! Aitceva. Lasă că-ți spunem cînd vii acasă. Rămîne la noi, sigur că da! Tocmai asta-i problema... În birou la tine!... Unde s-o punem, frate, că nu mai e loc!... Ei, lasă, lasă! Vorba aia: pleci devreme, te-ntorci tîrziu... Sigur că da, tu numai la tine te gîndești!... Mare deranj! Scoatem o etajeră și punem o dormeze... Ai de lucru? Da' cine a zis că nu ai?... Dacă faci chestii așa de importante, de ce nu-ți dă măcar o casă ca lumea?... Ai casă mare? Da, foarte

mare, numai că n-avem unde să ne învîrtim în ea... Of! Doamne, doamne! Lua-m-ar dracu' și n-aș mai avea parte, că așa ești tu... (*Astupă microfonul cu mîna. Emiliei.*) Bagă-te, soro, pe fir, că se lasă greu...

EMILIA: Alo!... Las-o pe Olimpia, ce-ai cu ea? Eu sînt, Emilia, acumă nici glasul nu mi-l recunoști!... Nu înțelegi de ce nu poate dormi cu Mary?... Nu-nțelegi? Iacă sînt lucruri pe care tu nu le pricepi, cît ești de mare savant! În sufragerie? Nu se poate. Ce vrei? Să se-mpiedice toată lumea de ea?... Dacă ai vedea-o, n-ai mai vorbi așa... Biata femeie e prăpădită, e distrusă... N-o mai recunoști... Așa te-am cunoscut, nu te-aș mai fi cunoscut... Cînd e vorba de ai tăi, nimic nu-i peste poate... Dar cînd e vorba de cineva de-al meu, n-are cum să fie loc... Nu mai încapi de ei, asta e! (*Mare dramatism, lacrimi.*) Că așa ești tu, numai la tine și la ai tăi te gîndești... Altcineva nu mai există... Ce-ți pasă ție ce pătînesc oamenii!... Alții n-au fost așa haini cu tine, iar biata Pulcheria, totdeauna... Ce face?! (*Puțin cam fără tranziție.*) Ei, așa mai vii de-acasă... Vai, dragă, da' tu nu știi cum e Pulcheria... Nu se simte unde calcă și nici nu i se aude gura. N-o să te stingherească nici cît un bob de mei sub saltea... Pa, dragule... Să nu întîrzi la masă... (*Pune telefonul jos.*) Uf! S-a făcut!

OLIMPIA (*o îmbrățișează*): Ah, mașer, ce să spun?! Ești grozavă! Să-mi trăiești!

EMILIA: Ca să-ți meargă ție toate din plin... Ce mi-o fi trebuit mie asta? Uite-așa ești tu: cînd e vorba să-ți faci interesul, întorci omul pe dos.

OLIMPIA: Ian auzi-o! Cine se văicărea adineaori că Doru n-are ochi decît pentru neamurile lui?

EMILIA: Că nu și-a umplut casa cu ele, vrei să zici?

IORGU (*fără să-și întrerupă pasiența*): Aoleu, frate! Nici n-ați terminat bine și-o luați de la-nceput.

OLIMPIA: Că bine zici, Iorgule. Slavă domnului că am auzit o dată și din gura ta o vorbă înțeleaptă!... Hai, soro, să nu ne mai hîrîim, că o viață are omul. Mai bine să chitim unde punem etajera... Eu zic s-o punem aici, lingă ușă. Începe numai bine.

EMILIA: Fugi, soro, cum să-ncapă!

OLIMPIA: Dacă-ți spun eu că-ncapă!

EMILIA: E mai lată.

OLIMPIA : Aș !
 IORGU : Nu vorbi așa, mașer.
 IORGU : Luați, frate, o sfoară și măsurati, ce mai veste-poveste !
 OLIMPIA : Că bine zici, Iorgule. Nu știu ce ai azi, da' parcă te-ai făcut mai cu doxă la cap. (*Intră Henri Baston.*)
 BASTON : Magiile mele ! Săru-mîna, cuconițelor ! (*Către Iorgu.*) Am onoare să vă salut.
 OLIMPIA și EMILIA (*într-un glas, și destul de rece*) : Bună ziua.
 IORGU : Bine, bine ! (*Nu-și ridică nasul din pasiență.*)
 BASTON : E aici Mișu ?
 OLIMPIA : Nu.
 BASTON : N-a venit încă ?
 EMILIA : Nu.
 BASTON : Da' vine negreșit, nu-i așa ?
 (*Se așază pe un scaun, de spătarul căruia își atîrnă pălăria și bastonul.*)
 EMILIA : Nu știu.
 BASTON (*Olimpiei*) : Da' dumneavoastră ce credeți ?
 OLIMPIA : Dacă-i lefter, vine, că n-are unde mîncă pe gratis.
 BASTON : Am o treabă foarte importantă cu el. Ce să fac oare ?
 EMILIA : Fă ce poțesti !
 OLIMPIA : Lasă cîntecul ăsta, că-l știm pe de rost. În fiecare zi îl cîntî, la vremea mesei.
 BASTON : Sint cu totul de părerea matală.
 OLIMPIA : Să-ți fie de bine.
 BASTON : Dacă spuneți dumneavoastră, atunci am să-l aștept.
 EMILIA : Poftim.
 BASTON : Mersi.
 OLIMPIA : Hai, soro, că cu ăsta nu mai isprăvești. Hai să măsurăm etajera. (*Olimpia și Emilia ies pe ușa care dă în biroul profesorului Teodoru. Un scurt timp, tăcere. Iorgu continuă netulburat pasiența.*)
 BASTON : Nu iese ?
 IORGU : Nu, fir-ar a dracului !
 BASTON : Dacă-mi permiteți să vă întreb : e pentru o chestiune importantă ?
 IORGU : Foarte importantă.
 BASTON : Și nu iese ?
 IORGU : Nu.
 BASTON : Păcat ! (*Un moment de tăcere.*) Ați încercat să trageți altă carte ?
 IORGU : De unde ?
 BASTON : De la fundul pachetului. Se preface șansa.
 IORGU : Aș !
 BASTON : Se preface, la sigur.

IORGU : Și iese ?
 BASTON : Negreșit.
 IORGU : Da' ce temeii mai are ?
 BASTON : Nu cine știe ce, da' ridică puținel moralul.
 IORGU : Ce moral, domnule ? Ce stai să vorbești ? ! De unde să mai fie moral, dacă ne-a ajuns cuțitul la os ?... Care au lăsat aliații să nedespoaie și acum ne firitesc la onomastica bilbiitului...
 BASTON : Sint cu totul de părerea matală... Da' sint persoane care admite să se tragă pînă la trei cărți de la fund.
 IORGU : Și dacă iese, atunci se cheamă că a ieșit ?
 BASTON : Da !... Că fără moral...
 IORGU : Ce ?
 BASTON : Care va să zică, nu se poate.
 IORGU (*oftează sincer*) : Asta, ce-i drept, așa e. (*Reintră Olimpia și Emilia, cu o sfoară în mînă. Măsoară spațiul vecin cu ușa care dă în biroul profesorului Teodoru.*)
 OLIMPIA : Vezi, soro, că încape ? Ce-ți spuneam eu ? Parcă-i de-aici. Hai Iorgule ! Lasă și tu odată pasiențele și vino să mutăm etajera.
 IORGU : O clipă, frate. Să mai trag o carte. Am, așa, un semn...
 BASTON : Iese ?
 IORGU : Stai să văz. (*Continuă să întoarcă cărțile, una cite una, apoi le trîntește cu ciudă pe masă.*)
 BASTON : A ieșit ?
 IORGU : Ieșit, pe dracu' !
 OLIMPIA : Lasă-le pustia de cărți, că numai îți otrăvești degeaba sufletul cu ele. Hai odată ! (*Iorgu se scoală în sfîrșit și trece cu Olimpia și Emilia în biroul profesorului Teodoru. După o clipă, se-ntoarce înapoi și se reazăază la masă. Olimpia reapare în ușa biroului.*) Ce faci, frate dragă, mă lași cu ea așa ?
 IORGU : Fugi, soro, că namila aia n-o miști nici cu șapte hamali.
 BASTON : Sint cu totul de părerea matală...
 OLIMPIA : Of, doamne ! Hai și-om căra întii cărțile, procopsitule, că etajera e un fleac.
 BASTON : Sint cu totul de părerea matală...
 OLIMPIA : Atunci hai și dă o mînă de ajutor. Ce stai acolo proțap, parca-i fi mire !
 BASTON : Sint cu totul de părerea matală... Da' nu pot. Doctorul nu-mi dă voie să fac eforturi fizice. Spune că e ceva slab în mine, care se poate rupe.

OLIMPIA : Da' să-nfuleci la masă, asta poți? Nu te-a oprit doctorul?

BASTON : Nu. La stomac zicea că n-am nimic. Slavă domnului!

OLIMPIA : Uf!

BASTON (fără să se scoale de pe scaun) : Dacă vă supără prezența mea, pot să plec.

OLIMPIA : Du-te sănătos, opt cu-a brânzii...

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală... Dar dacă vine Mișu și a-duce vești importante? Ce mă fac?

OLIMPIA : Fă ce știi și lasă-mă-n plata domnului! Hai, Iorgule, pînă sînt liniștită. Hai! (Iorgu se scoală cu mare regret și cu aerul omului care nu e lăsat să-și vadă de o treabă deosebit de importantă. Olimpia, Emilia și Iorgu încep să care teancuri de cărți groase din biroul profesorului Teodoru. Le așază la întimplare, pe masă, pe scaune, pe jos, pe unde apucă. Baston stă netulburat pe scaunul lui și urmărește scena cu un interes calm și demn. După un timp, intră Mișu.)

MIȘU (foarte jovial) : Bonjour, tout le monde! (Se apropie de Emilia, care cară un vraf de cărți, și face gestul sărutului din virful buzelor.) Sărut ochisorii, surioară. Noroc, Iorgule. Succes la pasiențe...

IORGU (cărînd și el un vraf de cărți, mormăie) : Aș, succes...

MIȘU : Săru' mîna, Olimpico! (Gest de iritare din partea Olimpiei.) Bonjour, Baston! (Privește cu mare mirare în jur.) Da' ce se petrece aici? Vă mutați? Le duceți la talcioc?

OLIMPIA : Nu, frate. Facem loc în birou la Doru, să punem o dormeză. (Iese. În sufragerie au rămas numai Mișu și Baston. Mișu începe să cerceteze vrafurile de cărți de pe masă.)

MIȘU : Jahresberichte, Handbuch, Forschungen, Dokladi... Dokladi... Ia te uită, un elzevir! Ce-i trebuie spîțerului elzevir? Face, pe puțin, o sută de lei. (Bagă cartea în buzunar, apoi se întoarce spre Baston, care a urmărit scena cu același aer placid.) Motus!

BASTON : Douăzeci.

MIȘU : Ce face?!

BASTON : La sută.

MIȘU : Zece.

BASTON : E tare puțin.

MIȘU : Pentru osteneala matală, ajunge. (Reintră cei trei, cu teancuri de cărți.)

EMILIA (cumpănind cu mare caznă un vraf de cărți) : Pune și tu mîna,

Mișule, nu sta așa, că le scap. (Mișu o ajută în felul lui, așa că tot vraful se risipește pe jos.) Uf! M-am spetit.

MIȘU : Ce craval, soro! Ce nevoie are spîțerul tău de dormeză în birou?

EMILIA : Da' nu pentru el o punem, frate. Pentru Pulcheria. A venit Pulcheria. O să stea la noi.

MIȘU : Nu mai spune, soro. I s-a urît cu binele? Păi, Cojan avea o situație grozavă în comerț!

OLIMPIA : Halal situație! L-a umflat și l-a infundat la gros.

MIȘU : Ce vorbești, soro?

OLIMPIA : Așa cum îți spun. L-a băgat mesa un dobitoc cu care, mă-nțelegi, era în combinație.

MIȘU : Nemaipomenit! Un om cu experiența lui!

OLIMPIA : Cînd te paște nenorocirea, te paște, și s-a terminat.

EMILIA : Biata femeie, e distrusă, e prăpădită.

OLIMPIA : Abia a apucat să plece cu ce-avea pe ea și cu vreo trei cutere.

EMILIA : M-am pomenit cu ea azi-dimineață, frîntă de drum, istovită, abia mai răsufla. Că venise și-n clasa treia. Auzi tu, în clasa treia! „Soro — zice — să nu mă lași, că numai la tine mi-i nădejde. N-am unde mă duce. Și acasă nu mă-ntorc, măcar să mă pice cu luminarea”. Cum era s-o las? Tu știi cît țin eu la ea... Și s-o vezi, frate dragă, n-o mai recunoști. E ceva de speriat, cum poate să schimbe nenorocirea pe un om!... (Pe această replică se deschide ușa din fund, pe dreapta, și apare, în sfîrșit, Pulcheria. E o femeie scurtă și rotofeie, cu fața unsuroasă, zimbitoare. Are o mare mobilitate de expresie, care contrastează cu făptura ei greoaie. Ochii mici, negri, îi joacă tot timpul în cap. E îmbrăcată cu un capot lung, destul de tipător la culoare și desen, și are cîteva moațe de hîrtie în păr, probabil restul au căzut în timp ce dormea. Intră întinzîndu-se pe rupte și cîscînd. Petrecută pe după cot, îi atîrnă o sacoșă imensă, de calitate destul de proastă, făcută din petice de piele de diferite culori.)

PULCHERIA : Ooaaoooh!... Ooaaoooh! Emilio, ești aici?

TOTI (în cor, pe diferite voci) : Pulcheria!

PULCHERIA : Ooaaoooh! Grozav am dormit... Nu mult, da' grozav... (Cochetă ca un rinocer.) Ooo! Atîta lu-

me, și eu care nu mi-am făcut nici un pic de toaletă!

EMILIA: Lasă, soro, că-s de-ai noștri.

PULCHERIA (ii recunoaște pe rînd): Mișu!

MIȘU (galant): Sărut minulele, veri-soară!

PULCHERIA: Iorgu!

IORGU: Noroc, și-ntr-un ceas bun!

PULCHERIA: Vai de norocul ăla, fie pe turci!

BASTON (se scoală de pe scaun, în spatele Pulcheriei): Omagiile mele, madam Cojan!

PULCHERIA (tresare și-și duce o mî-nă la bogatu-i piept): Ah! M-am speriat!... Cine-i sfrijitu' ăsta, mașer?

EMILIA: Fugi, soro, nu-l recunoști? E domnul Baston... Domnul Henri Baston, frate, doctor în drept de la Paris, prieten de-a lui Mișu. Tot de-ai casei.

PULCHERIA (s-a recules cu greutate): Bonjur... (Cu maximum de cochetărie. Gîngăș.) Da' să nu-mi mai faci așa niciodată. (O notă dramatică.) Mie dacă-mi vine cineva prin spate și nu-l simț, nu poți să-ți închi-pui cum mă sperii... (Crescendo.) Toată viața am trăit cu frică să nu ne calce hoții... (Descrescendo, finalul frazei pe un ton aproape indiferent.) Nu că am fi avut cine știe ce, da' așa sînt eu, amîndoi sîntem așa, și eu și Cojan: de ce să ne prade hoții?... Banul muncit nu-ți vine să-l vezi că se duce de haram... (Cu mare obidă, aproape tragic.) Da, soro, așa am fost noi... Și-acuma, stă bietul Cojan cu tîl-harii de se temea să nu-i vină noaptea în casă, sau să-l prade la drumu' mare. (Oftează adînc.)

EMILIA: Nu te mai amărî, soro!

PULCHERIA: Cum să nu te amărăști! Ce crezi că acum, la puș-cărie, mai caută la oameni, care-i negustor și care-i tîlhar de codru?... (Fără tranziție.) Da' parcă spuneai că-i avocat?

EMILIA: Cine, soro?

PULCHERIA: ăsta, cum să spun, subțirelu', care mi s-o năzărit din-tr-o dată în spate ca o arătare.

EMILIA: Baston?

PULCHERIA: Cum spui.

EMILIA: Nu, frate dragă. E numai doctor în drept.

BASTON: N-am fost înscris în barou, madam. Și acum, la colegiu a zis că nu se poate.

PULCHERIA: De ce să nu se poată?

BASTON: Știu eu?! Așa a zis. Care n-am practică.

PULCHERIA: Păcat! La noi, cu a-vocații e ceva groaznic. Să vezi și să nu crezi! Nici n-aș fi crezut, dacă n-ar fi dat nenorocirea asta pe noi... Cum îți spun, după ce l-a înhățat pe Cojan, m-am dus, soro, cu noaptea-n cap, acolo, la ei, la colectiv, că acum i-a băgat și pe avocați în colhoz... Și s-au făcut așa de afurisiți că mai bine să n-ai de-a face cu ei și să le scoată sufletul în colhozul lor... Am dat acolo peste unul de-l cunoșteam dinainte, de cînd era Cojan în comerț, da' nu în comerțul ăsta, ăla de-adevă-rat, care-l făceam cînd aveam depo-zit de vinuri, că pe el asta l-a nenorocit, soro, că au zis că-i spe-cialist și l-au angajat, chipurile, să-i învețe cum se vinde vinul, că nici la atîta lucru nu se pricepeau... Și cum îți spun, dau peste un avo-cat pe care-l cunoșteam că venea pe la noi mai înainte să-și ia tai-nul la lună și celelalte, Vlașca și Teleormanul, că nu se pomenea pe-atunci să facă cineva o afacere mai de doamne-ajută, fără avocat. Dacă l-am văzut, i-am pus și eu chestiunea, cîstit, negustorește: „Ce să-ți dau, nene, ca să-l scoti?”. Zice el: „Pe cine să-l scot, tova-rășă, și de unde?”. Zic eu: „Nu te băga acum la tovarășie cu mine, că nu-i momentul“. Zice el: „Asta e numai așa, o vorbă, care o spu-nem noi acum, cui se potrivește și cui nu, că e democrație și nu mai șade bine să zicem cucoană...“ Îmi venea mie să-i trîntesc una, de la obraz, să mă pomenească, da' nu-mi ardea, că mă ardea de Cojan, pe care-l ridicase de la comerțul cu ridicata și-l infundase la gros, coș-cogea angrosist, care a fost și el, odată. Zic eu: „Care pe cine? Pe Cojan, că numai pe el l-o arestuit, pentru că a depășit norma, pe alții îi decorează și le dă premii, că cu atîta l-a găsit, că a vîndut mai mult vin decît intrase în depozit“. Și se minunau, soro, cum se poate așa ceva, că trebuie să fie cineva bă-tut cu leuca în cap, să nu priceapă atîta lucru, mai ales la comerțul cu vin, care așa a lăsat dumnezeu de cînd lumea, să fie cu botez, ca să bage oamenii mai puțină otrăvă în ei... Zice el: „Nu așa, tovarășă, să vedem mai întîi dosarul...“.

MIȘU: Pentru ce să vadă dosarul?

- PULCHERIA : Așa zicea. Că dacă nu-l vede mai înainte, nu poate să se angajeze pe nevăzute. (Întră Cleopatra, însoțită de Baba.)
- IORGU (fără să ridice nasul din pasiență): Și după ce l-a văzut?
- PULCHERIA : Of ! Doamne, iartă-mă, că nici pe avocați nu mai poți să te bizui când e cazul, la o adică, să te scoată din belea... Mi-au dat un fișingău cu caș la gură, că zicea că și ăla era prea bun pentru așa dosar ca al lui Cojan, care de pușcărie nu scapă în ruptul capului, da' poate că ăi de judecă, văzînd că-i tinerel, să-i dea mai puțin, ca să-l încurajeze...
- OLIMPIA : Lasă, soro, că de tinerel, Cojan, vorba ceea, nu mai are mulți să-i moară înainte.
- MIȘU : Ce fel de încurajare, dacă tot îl bagă la pușcărie ?
- PULCHERIA : Da' nu pe el să-l încurajeze, soro, pe avocat, pe neisprăvitul ăla cu caș la gură. Și așa s-a ales de încurajare, să-l capăt pe Cojan înapoi, tocmai peste zece ani.
- EMILIA : Biata femeie !
- PULCHERIA : Așa, soro ! Ce mă fac eu cu Cojan peste zece ani, cînd el scîrție de pe acum din toate bălămlile !
- OLIMPIA : Zi-i viață, frate !
- PULCHERIA : Ce viață ! Că am rămas cum e mai rău, lipită pămîntului, fără un chior... Că eu tot timpul îi spuneam : Vezi, dragă, să nu te ncurci cu cine știe ce berechet...
- MIȘU (tusește) : Hhm ! Hhm !
- PULCHERIA : Nu, frate, așa vine vorba, adică cu vreun terchea-berchea, care să-l bage mesa, și l-a băgat...
- CLEOPATRA : Doamne ferește de mai rău !...
- PULCHERIA : Că de mai rău ce să fie ?... Ptiu ! Ptiu ! Doamne, iartă-mă, ceasu' rău...
- CLEOPATRA : Așa, maică. Da' ian sculați-vă de aici, să pun masa, că-i tîrziu. Acuși vine Doru. (Arată vrafurile de cărți de pe masă.) Luați-le, maică, de aici, că nu poci să le tăbircesc singură. (Olimpia, Emilia, Mișu încep să ia cărțile de pe masă și să le trîntească, care înco-tru.) Hai, Babo, ce-ai înlemnit cu fața de masă în mină ?
- PULCHERIA (observînd cărțile răvășite pe masă) : Da' ce-s cu astea, soro, le scoateți la mezat ?
- OLIMPIA : Nu, frate, sint ale lui Doru. Am făcut loc să punem o dormeză în birou, pentru tine.
- PULCHERIA : Unde, frate ?
- EMILIA : Hai să-ți arăt !
- PULCHERIA (se scoală, face cîțiva pași și constată că îi lipsește sacoșa ; se sperie grozav) : Aoleo ! (Începe să se agite greoi de colo pînă colo.)
- EMILIA : Ce-i, soro ?
- OLIMPIA : Ce s-a întîmplat ?
- PULCHERIA : Unde-i sacoșa ? Sacoșa mea ! Sacoșa mea !
- EMILIA : Care sacoșă, frate ?
- OLIMPIA : Ce-ți veni, soro, așa, din senin ?
- PULCHERIA (în culmea disperării) : Nu mă întrebați ! Căutați peste tot... Am păzit-o ca ochii din cap... Am venit cu ea aici... Sint sigură... Căutați peste tot... Să n-o fi uitat în odaie. Alergați... Alergați... (Craval general, toți caută, alergînd de colo pînă colo. Unii ies, alții intră. Numai Baston stă netulburat pe scaunul lui, iar Baba întinde fața de masă. În toiul cravalului, intră Florin Atanasiu și Costache Dobre, care se opresc uluiți lingă ușă.)
- EMILIA (după un timp de agitație, se împiedică de ei) : Ce-i cu voi aici ? De unde-ați ieșit ? Ce vreți ?
- FLORIN : De la minister... Inginerul Atanasiu... Nu mă mai cunoașteți ?... Am venit cu mașina...
- EMILIA : Nu voi să cunosc pe nimeni... Care mașină ?
- FLORIN : Ministerul a hotărît să pună la dispoziția profesorului Teodoru o mașină.
- OLIMPIA (oprindu-se din căutat, intervine și ea) : Ce fel de mașină ? Pentru ce mașină ?
- FLORIN : Adică automobil... La dispoziția personală a profesorului... Condiții mai bune de muncă... Mai mare libertate de mișcare... L-am căutat la Institut, dar plecase. Atunci am venit aici... Dumnealui e șoferul.
- PULCHERIA : Ce stați de povești, soro ? Aici nu-i lucru curat... Aține-te la ușă, că scapă !... Sări, Mișule... Și tu ăla, sfrijitul, ce stai parc-ai fi de lemn !...
- BASTON (fără să se deranjeze) : Mie chiar așa îmi spun prietenii — natural, în glumă —, Capdelemn...
- BABA (trebăluind pe la masă, s-a împiedicat de sacoșă și a ridicat-o de sub scaunul pe care stătuse nu de

- mult Pulcheria*): Unde să pun zîmbilul ăsta, cucoană ?
- CLEOPATRA : Care zîmbil, toanto ?
- PULCHERIA (*ca o fiară rănită*): Ce zîmbil, cotoroanço ? Asta-i sacoşa mea... Draga mamei, dragă... (*Cade pe un scaun.*) Of, soro, prin ce am trecut !
- BABA : Doamne, cum vorbeşti, cucoană ! Parcă n-ai fi din oameni.
- PULCHERIA : Ce-ţi pasă ție din ce sînt ? ...Of, soro, prin ce-am trecut !... Dați-mi ceva... Dați-mi repede ceva tare, că m-am fleșcăit ca o piftie. (*Toți se îngrămădesc în jurul ei, venindu-i în ajutor, fiecare cum se pricepe. Cleopatra îi toarnă un pahar mare din clondirul de țuică. Pulcheria îl dă pe git dintr-o înghițitură.*) Așa, soro, îți mai vine inima la loc, după spaimă... Și ce spaimă ! (*Întinde paharul gol, în semn că mai vrea. Cleopatra i-l mai umple o dată. Pulcheria începe să-l soarbă ceva mai pe îndelete.*)
- OLIMPIA (*cu înțeles*) : Da' ce ai, frate, în sacoşa aia, de ne-ai băgat pe toți în răcori ?
- PULCHERIA (*se îneacă cu țuica și tușește violent*) : Ce ? !... Ce ? ! Ce să am, soro ? Ce-ți trece prin minte ? ...Ce mai pot să am ? Niște fleacuri, lucrșoare mărunte, ca omul...
- OLIMPIA : Și pentru niște flecușoare ne faci să-ntorcem casa cu susu-n jos ? !
- PULCHERIA : Ei, soro, și tu ! Vezi cum ești. Nu mă știi cît is eu de prăpăstioasă ? (*După ce-și face un timp vînt cu batista, Pulcheria trece în biroul profesorului Teodoru, evident pentru a pune capăt discuției asupra acestui subiect delicat.*)
- EMILIA : N-o știi, frate ? Așa e ea : prăpăstioasă !
- FLORIN : Și noi cu mașina, ce facem ?
- EMILIA : Cu care mașină ?
- FLORIN : De la minister... La dispoziția personală a tovarășului profesor.
- EMILIA : Ai dreptate, uitasem.
- FLORIN : Am căzut într-un moment prost...
- EMILIA : Scuzați... Luați loc... Profesorul trebuie să pice dintr-un moment în altul...
- MIȘU (*foarte interesat de chestiune*) : Și cum spuneai, ministerul îi pune mașină la dispoziție ?
- FLORIN : Da.
- MIȘU : De-adevărat ?
- FLORIN : Nu pricep.
- MIȘU : Adică, poate să meargă cu ea unde vrea și cînd vrea ?
- FLORIN : Fără îndoială.
- MIȘU : Și poate să ia pe oricine în mașină ? Să spunem pe mine, de pildă ?
- FLORIN : Dacă simte profesorul lipsa dumatăle în mașină, poate să te ia.
- MIȘU : Și cine plătește benzina ?
- FLORIN : Totul e pe cheltuiala instituției.
- MIȘU : Și șoferul ?
- FLORIN : Și.
- MIȘU : Interesant... Cam ciudat, dar foarte interesant... (*Face cu ochiul lui Baston.*) Și acum le dă mașini la toți profesorii, nu-i așa ? (*Apoi lui Iorgu, care ține o tavă pe genunchi și-și continuă pasiențele.*) Înțelegi, e o chestie cu politică. Să vezi cum ți-l prind !
- FLORIN : Da' de unde ! Mașină la dispoziție personală se dă numai în cazuri excepționale.
- MIȘU : Și spîterul nostru, adică profesorul Teodoru, e un caz cum spui mata...
- FLORIN : Mai încape vorbă ! Are lucrări de mare importanță...
- MIȘU : Mie-mi spui !
- FLORIN : Și dumneata ești tot chimist ?
- MIȘU : Nu ! Adică, da, într-un anumit sens... Mă ocup cu unele combinații !
- (*Se deschide ușa din fund, pe dreapta, și apare Olga cu o valiză mică în mînă.*)
- EMILIA : Olga ! Fetița mea, draga mea !... Cum se poate ? De ce nu ne-ai anunțat ?
- OLGA : N-ați primit telegrama ?
- EMILIA : Nu.
- OLGA : Am ajuns înaintea ei !... Se-ntîmplă. Unde-i tata ?
- EMILIA : Acuși trebuie să pice... (*Se deschide ușa din fund, pe stînga, și intră profesorul Teodoru.*) Uite și tata !
- OLGA : Tată ! Tăicuțul meu drag ! (*Îi sare în brațe. Lungă îmbrățișare.*)
- EMILIA : Acum sîntem toți...
- OLGA (*îi trece în revistă salutîndu-i, dîndu-le mîna, fără prea mare entuziasm*) : Și tanti Olimpia, și unchiul Iorgu, și nenea Mișu...

EMILIA (arătându-i cu un gest): Și domnul Baston... Nu-ți mai aduci aminte?...

OLGA (notă dezamăgită): Și domnul Baston... (Pulcheria vine din biroul profesorului cu o cadră în mână.)

EMILIA (același joc): Și tant' Piulșeri...

OLGA (decepție evidentă): Și tant' Piulșeri...

PULCHERIA (o îmbrățișează pe Olga cu brațul liber): Draga de ea! Ce mare s-a făcut! (Trece apoi la profesorul Teodoru și-l îmbrățișează de asemenea.) Of! Dorule, nu te supăra... Ia-ți portretul ăsta de fami-

lie... Eu țin foarte mult la familie, da' vie și naturală! Nu pot s-o văd în portret...

EMILIA: Să ne-așezăm la masă... (Către Florin.) Poți să rămii și dumneata cu noi...

FLORIN: Mulțumesc, sînt așteptat în altă parte. Numai două vorbe, tovarășe profesor... (Face cîțiva pași spre fundul scenei cu profesorul Teodoru.)

BASTON (adulmecind prin ușa care dă spre oficiu): Avem friganele cu mazăre!...

CORTINA

A C T U L I I

Decorul actului întii. După-amiaza aceleiași zile. Masa a fost strînsă, probabil nu de mult. În scenă, profesorul Teodoru și Olga.

OLGA: E aproape un an de cînd n-am fost acasă... Ce repede a trecut timpul... Parcă abia ieri am plecat... Totul e așa cum a fost... Nimic nu s-a schimbat...

TEODORU: Hm!

OLGA: Mda! Etajera... Și cărțile tale pe jos... (Se apleacă, ia un teanc de cărți și începe să le așeze, una cite una, pe etajeră. Intră Pulcheria, care duce în brațe un ceasornic de birou, din bronz, cu postament de marmură, și poartă, natural, nelipsita socoșă, petrecută pe după cot.)

PULCHERIA: Nu te supăra, Dorule... Nu pot să sufăr ceasornic în odaia în care dorm... Mai ales din astea care bat șfeturile... Parcă simt în spate cîrna că mi le numără mie... Mă știi cum sînt eu! Numai cînd ce aud de moarte, și mă ia cu frig în spate... Unde să-l pun?

TEODORU: Pune-l unde vrei... Pe masă, pe bufet... N-are importanță.

PULCHERIA: Da' nu te superi?

TEODORU: De ce să mă supăr?

PULCHERIA: Sînt unii foarte pedanți cu lucrurile lor. Doamne fereste să le clinești ceva de la loc!

TEODORU (nu cu prea mare convingere): Ridicol!

PULCHERIA: Lasă că știu eu că nici ție nu-ți place... Da' trebuie să mă-nțelegi... E ceva groaznic cu nervii mei! Parcă m-a frecat cineva cu peria de sîrmă pe creieri.

TEODORU: Bine, lasă-l unde vrei și du-te de te odihnește.

PULCHERIA: Tu știi cît țin eu la tine, dar cu ceasornicul în odaie, nu pot... Tic-tac, tic-tac, bang-bang-bang... A mai trecut un șfert... Și eu mă perpelesc ca pe jărat, întrebîndu-mă: n-o fi ăsta ultimul șfert? Și-mi sare somnul...

TEODORU: Lasă-l, frate, cînd îți spun...

PULCHERIA: Promiți că nu te superi?

TEODORU: Promit solemn... (Pulcheria pune ceasul pe bufet, îi face o beza din virful degetelor și iese. Teodoru către Olga, care continuă să așeze cărțile.) Lasă și tu asta acum... Aranjăm mai tîrziu... Stai să te privesc. Nici n-am apucat să te văd bine... Ai crescut, parcă, și te-ai făcut mai frumoasă...

OLGA: Vorba vine.

TEODORU: Ai căpătat un aer serios și concentrat, care nu te prinde rău... Parcă toată vremea rezolvi probleme de construcție...

OLGA: Rîzi tu, dar eu chiar am început să rezolv... Am proiectat și am dus pînă la capăt o construcție adevărată... Ce spui de asta?

TEODORU: Oameni îndrăzneți! Dacă ți-au dat-o pe mină...

OLGA: Mi-au dat-o. Ce-i drept, după ce m-am învățat vreo trei luni fără rost, făcînd tabele și situații; m-am zbătut, am protestat, pînă m-a che-

mat la director să mă-ntrebe ce vreau. I-am explicat că sînt aproape arhitect, că mai am numai proiectul de diplomă... „Dar de proiectat, ai proiectat vreodată ceva?” — m-a întrebat el. I-am explicat atunci că am proiectat vile pe malul mării, teatre de vară în aer liber, creșe de copii, piețe publice cu arcuri de triumf și fîntîni arteziene... „Da’ ceva, în genul unui garaj cu atelier mecanic pentru camioane, te-ai pricepe să faci?”... Am răspuns, firește, afirmativ.

TEODORU : Și cum te-ai descurcat ?
OLGA : Binișor... A ieșit chiar foarte drăguț. I-am făcut și niște turnulețe la acoperiș și o cornișă clasică — din economii de materiale... se înțelege... Ba i-am pus și un rond de flori la intrare, în fața pompei de benzină. Din pricina lui era s-o pătesc...

TEODORU : În ce sens ?
OLGA : Unii șoferi nu voiau să-l ocolească, iar alții s-au pus să facă de gardă, cu rîndul : care cum călca peste rond, îi dezumflau un cauciuc, prima dată ; a doua oară, două, și a treia oară...

TEODORU : A treia oară ?
OLGA : A treia oară era cît pe ce să iasă cu bătaie, dar a intervenit nu știu cine la timp și a ieșit numai cu o pleră sindicală de-a vuit tot șantierul. Unii dădeau cu lipsa de cultură, alții susțineau că-i sabotaj ; era cît pe ce să intru și eu la apă, că ziceau că am băgat dihonie între muncitori...

TEODORU : Tot de pozne te ții.
OLGA : Ba nu, zău ! De ce să nu se pună ronduri de flori în fața unui garaj, chiar pe un șantier... Florile fac oricînd și oriunde viața mai frumoasă. Și oamenii la noi iubesc florile. În satul vecin cu șantierul nostru, la fiecare casă sînt flori la geam, mai ales mușcate, care-ți plac ție. Din cele mari, învoalte, cu miros pipărat, așa de înviorător... (Intră Pulcheria, cu un ghiveci de mușcată în brațe și cu nelipsita sacșă.)

PULCHERIA : Nu te supăra, Dorule... Iartă-mă, zău, da’ nu pot suferi flori în odaia în care dorm. Și mai ales mușcate. Mă gîdilă mirosul la nas și mă ia mereu cu strănut. Asta de cînd mă știu, de mică, că se mira și biata maică-mea... Pot să-l pun pe aici, pe undeva ?

TEODORU : Pune-l unde vrei... Pe masă, pe fereastră, n-are importanță.
PULCHERIA : Ești om învățat, trebuie să mă înțelegi... Eu întotdeauna am fost așa... Și în situația în care sînt, nu mai sînt ce-am fost... Iar mușcatele nu le sufeream nici cînd eram ce eram... Dacă stau întinsă și am flori în odaie, mă simt ca pe năsalie... Ptiu ! Ptiu ! Doamne ferește ! Ceasu’ rău ! (Își face cîteva cruci.) Of ! Dorule, dac-ai ști tu prin ce-am trecut !...

TEODORU : Știu... Tocmai de-aceea, du-te și odihnește-te... Acum o să poți să te liniștești. Nu mai ai în odaie nici ceas, nici flori...

PULCHERIA (drăgăstos și cu grație) : Da’ nu te superi ?

TEODORU : Nu.

PULCHERIA : Promiți ?

TEODORU : Solemn !... (Pulcheria iese, dar se-ntoarce imediat.)

PULCHERIA : Ce buni sînteți voi cu mine ! Zece vieți să trăiesc, și n-am să uit... Și ce drăguță s-a făcut Olga ! Hai, fetișo, ia încearcă broșa asta, să vezi cum îți vine.

OLGA : Nu-i nevoie, tant’ Piulșeri. Nu port bijuterii.

PULCHERIA : Hai, fă-mi plăcerea... (Îi prinde broșa la piept.) Parcă-i făcută anume pentru tine. Te prinde grozav... Să știi că piatra ța e smaragdul... Ce zici, Dorule, nu-i așa c-o prinde bine ?

TEODORU : Pe cît mă pricep eu...

PULCHERIA : Voi, bărbații ! Cunoscu eu ce scule sînteți... Vă uitați numai peste gardul vecinului, acolo vă pricepeți... (Gest de protest din partea lui Teodoru.) Știu, știu... Nu trebuia să spun asta față de Olga, da, lasă că i-a cam venit și ei vremea să afle cum stau lucrurile... (Olgăi.) Ia, spune ! Îți place ? (Olga tace.) Ce mai cărbune acoperit ești și tu ! Nici n-ai sărit să te uii în oglindă. Alta, în locul tău... (Îi desface broșa din piept.) Am să ți-o dau cînd te măriți... Sau ți-o las cînd mor... Sau, tot mai bine cînd te măriți... Ori, știu eu, poate tot mai bine cînd mor... Te scriu în testament și vedem pe urmă ce se alege... Contează pe ea. La mine, vorba-i vorbă. (Lui Doru.) Poți să i-o treci de pe acum în foaia de zestre... (Iese făcînd bezele. După plecarea Pulcheriei, un timp, cei doi tac.)

OLGA : Va să zică, acum, care pe care : eu cu măritișul, sau moartea cu

coasa! Din partea mea, poate să și-o păstreze mult și bine. N-o să mă mărit așa de curînd... Am să termin practica și am să mă-ntorc acasă, să stau cu voi... Cîteodată mi-tare greu fără tine...

TEODORU : Acolo ?

OLGA : Da. M-am deprins, se vede, să mă ajuți mai ales tu... Și cînd am nevoie de ajutor, nu știu cum să-l cer de la alții. Cînd începi să trăiești pe picioarele tale, parcă ai mai multă nevoie de ajutor decît un copil... Și mai la timp... Altfel, ies fel de fel de încurcături, pui piedici, ții munca în loc... Să vezi ! După ce m-am angajat să proiectez garajul, mi-am dat seama că habar n-aveam cum trebuie să fie, de fapt, proiectul unui garaj. Și n-aveam curajul să întreb pe nimeni... Dacă ai fi fost tu...

TEODORU : Mă-ntrebați pe mine și te lămuream bușean.

OLGA : Tu mi-ai fi dat curaj.

TEODORU : Nu-i destul.

OLGA : E foarte important să ai curaj. Adică, să știi să treci peste orice și să faci ceea ce se cere de la tine într-un anumit moment...

TEODORU (după o mică pauză) : De fapt, tu nici nu știi cît de important e să ai curaj, la timp.

OLGA : Poate că știu. (Mică pauză.) Eu îmi închipuiam altfel revederea noastră. Eram sigură că ai să fii foarte vesel, așa cum știi tu cîteodată.

TEODORU : Dar sînt cît se poate de vesel ! (A intrat Cleopatra cu un cuțit mare de bucătărie în mînă. Se îndreaptă spre bufet.)

CLEOPATRA (bătîndu-l ușor pe umeri pe Teodoru) : Maică !

TEODORU (tresărînd) : Ce-i, mamă ? (Zîmbește fără voie.) Ce vrei cu iataganul ăsta ?

CLEOPATRA : Fă puțin loc să-l bag în sertar.

TEODORU (rîde încet) : Nici pentru ăsta nu mai ai loc în bucătărie ?

CLEOPATRA : Nu rîde, maică, că nu-i de ris... Eu așa am fost învățată, cruțătoare... D-apoi azi, cu rînduile astea răsturnate și cu vecinii care ne-au căzut pe cap ! Dacă n-aș păzi lucrurile, praful s-ar alege de ele... Baba asta toantă, cînd o cauți, lasă ușa deschisă la bucătărie...

TEODORU : Ei și ?

CLEOPATRA : Păi, ușa din bucătărie nu răspunde la scara de dîndos ?

TEODORU : Și ?

CLEOPATRA : Și prin scara de dîndos nu intră acum fel de fel de lume, de cînd s-au mutat ăia la etaj, de-au împărțit apartamentul pe din două ?

TEODORU : Nu văd legătura.

CLEOPATRA : Nu vorbi așa, maică, că eu știu ce spun. Țiu minte încă de pe cînd trăia răposatul și stăteam pe Sfîntu' Spiridon, c-a adus doi să taie lemne și-au plecat cu frînghia de rufe, că o uitasem întînsă în curte...

TEODORU : Dar dumneata, ce fel de oameni crezi că s-au mutat în apartamentul de sus ?

CLEOPATRA : Ce știu eu, maică ? ! Lucrători, muncitori, din ăia, că acum s-au rînduit toate cu josu-n sus.

TEODORU : Dumneata singură spui : muncitori, adică oameni deprinși să trăiască din munca lor, nu să fure bunul muncit de alții.

CLEOPATRA : Doamne, cum vorbești, Dorule ! Și frînghia mea de rufe, cînd stăteam pe Sfîntu' Spiridon, de trăia răposatul ? !

TEODORU : Aia-i altă căciulă. Cine știe cine ți-o fi luat-o.

CLEOPATRA : Da' moșioara lui Iorgu, cine a luat-o ? Și casele care le-a pus pe numele Olimpiei ? Și comerțul cu ridicata al lui Cojan, nu ăsta de l-au ridicat acum, ăla din vremuri ? !

TEODORU : Încureci lucrurile, mamă. Astea s-au luat pe cale legală, cu expropriere, cu naționalizare, și au intrat la stat.

CLEOPATRA : Ce mi-e naționalizare, ce mi-e expropriere, ce mi-e stat ! Se cheamă că tot bun muncit de alții au luat.

OLGA : Dar ce, unchiul Iorgu își muncea singur moșia ? Sau poate o fi zidit singur casele de le-a pus pe numele mătușii ?

CLEOPATRA : Mă mir că nu ți-e rușine, fetiço ! Vorbești ca ăia de umblau prin case și ziceau să voteze lumea constituția !

OLGA : Și nu-i adevărat ce spun ?

CLEOPATRA : Tu mai bine să nu te amesteci cînd vorbesc oamenii mari.

TEODORU : E așa cum spune Olga, mamă.

CLEOPATRA : Doamne, iartă-mă, cum vorbești ! Cine te-ar auzi, te-ar crede !

TEODORU : Și dumneata nu mă crezi ?

CLEOPATRA : Nu te crez nici moartă.

TEODORU : Sînt lucruri pe care dumneata nu vrei sau nu poți să le primești !

CLEOPATRA : Nu mai vorbi așa cu mine, că mă apucă durerea de rînză. *(Se duce grăbită spre ușă, o deschide, apoi, din prag, întorcîndu-se.)* Bate-le-n strună, maică, dacă n-ai cum să ciștiți altfel o bucată de piine ca să-ți hrănești familia. Da' nu te rupe de lumea și de singele tău... *(Iese. Urmează iar un scurt moment de tăcere.)*

OLGA : Tare te-ai schimbat, tată !

TEODORU : Am mai îmbătrînit. Timpul trece.

OLGA : Nu, e altceva... Ești trist. Probabil tu nici nu mai poți fi vesel !

TEODORU : Asta de unde ai mai scos-o ?

OLGA : Parcă nu te cunosc ? ! Tu, cînd ești vesel, spui două, trei vorbe, întrebă ceva, și te pomeniști fluierînd printre dinți.

TEODORU : Eu fluier cînd sînt vesel ? ! Și ce fluier, mă rog ?

OLGA : Arie din opere, din operete... Destul de greu de recunoscut, de altfel...

TEODORU *(stă o clipă, ca și cum ar căuta să-și amintească ceva)* : Hm ! Mi se pare că ai dreptate.

OLGA : Crezi că numai părinții își cunosc copiii...

TEODORU : Știi, Olga... Mă pomenesc fluierînd în laborator... Așa cum spui tu, citeodată chiar cînd e lume. Se uită cite unul la mine și se minunează. Probabil, gîndește că mi-a sărit vreo doagă... Dar acasă, mai ales în ultima vreme, m-am dezobișnuit... Supără pe cineva, nu știu pe cine... Pe Emilia, sau pe Olimpia, sau pe mama-soacră, ori poate pe Iorgu... Nu ! Pe Iorgu, nu cred ! El stă toată ziua cu nasul în pasiențe. N-aude, nu vede... *(Mică pauză.)*

OLGA : Lucrezi la ceva important ?

TEODORU : Deh ! Ce să-ți spun... Acum se pare că toate problemele sînt importante... *(Întră Pulcheria, cu un bust de ghips în brațe, pe care abia îl poate duce. Se clatină și îl trîntește pe masă. Bustul se răstoarnă, i se rupe nasul.)*

PULCHERIA : Zău, Dorule, să mor, să mă-ngropi, crede că nu mai vreau să te deranjez, dar nu poci să dorm cu asta în odaie... M-am sucit, m-am răsucit de pe-o parte pe alta, ca ardeul cînd îl frigă pe plită... Se uită cruciș la mine... Parol ! Cum îți spun... Și tu știi cum sînt eu : dacă se uită cineva cruciș la mine, mă îmbolnăvesc...

TEODORU : Lavoisier se uită cruciș la dumneata ?

PULCHERIA : Dracu' să-l ia, care-o fi ! Da', pe crucea mea că se uită... Să vezi... Închiz ochii să ațipesc, cum îți spun, că eu dacă nu dorm oleacă după-masă, sînt moartă, și-l simț cum se uită la mine... Mă-ntorc cu dosul la el, dau să ațipesc... Aș, de unde ! Mă sîcîie gîndul : „Dormi, Pulcherio, și ăla se uită cruciș în ceafa ta...” Adio somn ! Zău, Dorule, crede-mă ! Eu îmi dau seama că am picat, hodoronc-tronc, cu necazurile mele pe capul vostru, și pe deasupra vin și cu astea ale mele, fel de fel de nacafale, că mă știi cum sînt eu...

TEODORU : Știi ce, Pulcherio ? Cere Emiliei să-ți dea un somnifer, că ea are. Altminteri, n-o să te liniștești cu una cu două. În birou sînt o mulțime de nimicuri de-astea, adunate cu anii. Nici pînă mîine nu dovedești să le scoți...

PULCHERIA *(iluminată de o speranță nouă)* : Crezi că ajută ?

TEODORU : La sigur.

PULCHERIA : Mulțumesc de sfat. Am să-n cerc. Da' nu te superi ? Promiți ?

TEODORU : Solemn.

PULCHERIA : Îți mulțumesc, Dorule. Din toată inima. Totdeauna am știut că suflet ales, ca al tău... mai rar... *(Iese făcînd bezele și complimente.)*

OLGA *(ridică bustul, îl așază pe o consolă, pipăie cu degetul locul nasului rupt)* : Bietul Lavoisier, a rămas fără nas ! Uf ! Tată ! Cum poți să înduri toate astea ?

TEODORU : Se poate lipi... Cu puțin albuș de ou și piatră acră...

OLGA : Nu-i vorba de nasul lui Lavoisier ! De toate celelalte... Cum le poți suporta ?

TEODORU : Cu răbdare și calm... Eu nu sînt prea inflamabil. La un chimist nici nu-i indicat.

OLGA : Îți arde să faci și glume.

TEODORU : De ce nu ? Mă bucur că ai venit... Sînt vesel. Tu ziceai că

nu mai pot fi vesel, și iată că sînt !
(*Incepe să fluiera printre dinți, cu multă aproximație, o arie din Rigoletto: „Caro nome“.*) Fals ! Fals ! Fals !... (Se reculege.) Am luat-o prea sus.

OLGA : Altceva e fals, tată... Și tu știi bine ce... De ce ții tu toată colecția asta în casă ?

TEODORU : Cum vorbești, Olga !... Parcă trăiești pe altă lume !... Adică, da, într-adevăr, tu trăiești în altă lume... Și, probabil, îți închipui că totdeauna a fost așa : vrei să faci ceva în viață, vrei să crezi — muncеști, înveți, îți iei patalamaua la mină, pe urmă te prezinți la rectorat, primești foaia de repartitie, și toată lumea începe să se agite în jurul tău, să vadă ce ispravă ești în stare să faci... Și, dacă în loc să te pună la meseria ta, te pune să mizgălești hîrtoage într-un birou, reclami în stînga și-n dreapta, se alarmează direcția, ministerul, consiliul de miniștri... Toți se dau în vînt ca să-ți poți desfășura puterea de creație... Cînd am ieșit eu din universitate, cu patalamaua în buzunar și cu capul plin de năzbîtii, nu era tocmai așa ! Te rog să mă crezi că era cu totul altfel.

OLGA : Astea le știu. Dar ce legătură au cu colecția ta ?

TEODORU : Au. Uite că au... La învătătură, știi cine m-a ținut, după ce-am rămas fără părinți ?...

OLGA : ? ? ?

TEODORU : M-a ținut tatăl Olimpiei, că-mi era un fel de unchi...

OLGA : Rămăsese ceva și de la tatăl tău, se pare...

TEODORU : Asta-i o istorie pe care nici dracu' n-o s-o descurce. Ce-o fi rămas, nu știu, dar pline în casa unchiului am mîncat... În învățămînt știi cum am intrat ?

OLGA : ? ? ?

TEODORU : Cu protecția lui Iorgu, care o luase pe Olimpia. A invitat la vînătoare pe titularul catedrei de atunci. Era un ageamiu, dar se credea mare pușcaș... Iorgu a plasat în spatele lui un pădurar, specialist în chestii de-astea. Cît ce se ivea o dihanie, pădurarul slobozea focul odată cu ageamiul... Care, bineînțeles, a plecat încîntat și m-a luat asistent. Și profesor știi cum am ajuns ?

OLGA : Nu.

TEODORU (*mică pauză*) : Uite, nici eu nu mai știu cum ! Mi se pare că murise unul subit, iar moartea lui

pricinuiuse derută în rîndurile universităților... Toată colecția asta, cum îi spui tu, m-a ajutat în felul ei. Și dacă nu m-ar fi ajutat, n-aș fi izbutit să fac nimic în viață...

OLGA : Bine, tată, dar au fost atîția care au creat, fără asta. Și parcă esențialul era să ajungi profesor ?

TEODORU : Nu era esențial, dar dacă nu răzbeam, nu căpătăm nici bruma de condiții de muncă pe care le-am avut pe vremuri. Ce era să fac ? Să mă-ntorc în sat, ca Budulea taichii, și să mă-nsor cu fata popii ?... Ce-am creat eu rămîne, iar ceea ce fac acum ajută... Ajută, pentru ca tu și alți mucoși ca tine, care azi vă judecați părinții, să nu mai treceți pe unde am trecut noi...

OLGA : Ceea ce faci tu azi e bine. Dar în trecut a existat și alt drum.

TEODORU : Știu că a existat, dar nu l-am găsit și nici nu l-am căutat, pentru că drumul pe care mergeam mi se părea normal... Cînd am început eu să simt că nu era chiar așa normal, sau în tot cazul acceptabil, ca să nu zic onorabil, era prea tîrziu... Iar cît privește oamenii de care vorbești tu, acei care n-au mers pe drumul acesta, am o mare admirație pentru ei... Cred că mai de mult, nu numai din ultimul timp... Și dacă vrei să știi, mai puternică decît admirația e în mine invidia. Îi invidiez din tot sufletul... Nupentru că sînt azi respectați și acoperiți cu onoruri... N-am fost amator, iar onorurile, ce să zic, nu mi se refuză... Îi invidiez pentru că sînt senini... Au știut să fie tari în vremuri tulburi, și acum e firesc să fie senini... Uite, dacă vrei să știi... Eu, pentru seninătatea asta, as da azi orice. Nici viața nu mi s-ar părea un preț prea mare !... *(Pe finalul replicii intră Mișu, însoțit de Baston.)*

MIȘU : Cere un preț prea mare, Dorule ? Să nu te lași... Îi cunosc eu : sînt niște șmecheri... Dă afacerea pe mîna mea și ți-o scot la jumătate de preț !

TEODORU : Nu te băga, frate, lasă...

MIȘU : De ce să nu mă bag ? Asta-i specialitatea mea... E prea mult jumătate ? Mă fac luntre și punte s-o

scot la patruzeci... la treizeci la sută...

TEODORU : Vezi, Mișule. Tu nu poți pricepe, dar există afaceri la care nu poți obține reducere de preț, nici comision, și care nu pot fi tratate decît direct, fără intermediari...

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală.

MIȘU : Astea-s afaceri ratate din embrion, monșer.

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală.

MIȘU : Ascultă-mă pe mine. Mă pricep...

TEODORU : Lasă-mă, frate !

MIȘU : Treaba ta, nu insist. Dacă nu vrei, nu-ți impun serviciile mele... Omul pînă nu se lovește cu capul de pragul de sus nu-l vede pe al de jos... Ține minte însă vorba mea... Și pentru că veni vorba, împrumută-mă cu o sută de lei... În ultimul timp, dumnezeu nu mai are grijă de păsările cerului... Sînt stors, curățat, uscat, pe dinăuntru și pe dinafară... Nu te superi ? *(Teodoru îi dă o sută de lei)*. Ți-i dau înapoi cu prima ocazie.

BASTON : Douăzeci.

MIȘU *(il ghiontește)* : E prea mult, adică prea tîrziu douăzeci. Ajunge zece... La zece ale lunii următoare... *(Iese cu Baston pe ușa care dă spre interior.)*

OLGA : Acum merge s-o tapeze pe mama... *(După o scurtă pauză.)* Spune, tată, și unchiul Mișu te-a ajutat în viață ?

TEODORU : Dracu' știe. În tot cazul nu e exclus... Se pare că m-au ajutat foarte mulți, pe vremuri...

OLGA : Cum a putut oare să te ajute un om care, în viața lui, n-a făcut nimic, adică nimic folositor ? !... Care a trăit numai din ciupeli, poreclite cu delicatețe împrumuturi, și din escrocherii, poreclite, tot cu delicatețe, intervenții ? !...

TEODORU : Probabil m-o fi ajutat cu relațiile lui...

OLGA : Tu ai putut apărea în fața cuiva bizuindu-te pe recomandția unchiului Mișu ? Cum te-ai prezentat ? Cu cartea lui de vizită ?... Sau, poate, șoptind confidențial, la ureche : Eu sînt persoana de care v-a vorbit conu Mișu Berechet !...

TEODORU : Mișu era foarte bine văzut pe vremuri... A fost și subsecretar de stat la un minister. Nu

mult timp, dar a fost... În lumea bună, cum se spunea pe atunci, conta drept un om cult, inteligent și spiritual...

OLGA: Ca și domnul Baston, desigur.

TEODORU: Nu, lui Baston i se spunea și pe atunci Capdelemn, adică mai delicat, pe franțuzește, „Tête de bois”. Asta nu schimbă, natural, esența aprecierii... Și pe urmă... Dacă n-aș fi făcut astfel de isprăvi, n-aș fi avut nimic de regretat și aș fi senin... (Mică pauză.)

OLGA (cu un ton ușor absent): Păcat că n-ai venit niciodată la noi, pe șantier.

TEODORU: N-am putut. Am auzit că-i foarte interesant. O lucrare gigantică... tehnică nouă.

OLGA: O mare mulțime de oameni, adunați din toate colțurile țării, străini și totuși foarte apropiați. Fiecare a lăsat ceva în urma lui: părinți, frați, prieteni...

TEODORU (anumită subliniere): O dragoste...

OLGA: Poate... Poate, toate acestea la un loc îi apropie... Când primește cineva o vizită e un eveniment pentru toți. Dacă ai fi venit, te-ar fi acaparat tot colectivul, ți-ar fi explicat fiecare câte-n lună și-n stele, te-ar fi copleșit cu întrebări. Nici n-am fi avut timp să schimbăm două vorbe. Mi-ar fi fost un picu-leț ciudă și... și aș fi fost nespus de mândră.

TEODORU: Îmi pare rău.

OLGA: Iar azi când am intrat în casă... (Pufnește de ris.)

TEODORU (contrariat): De ce rîzi?

OLGA (ride nervos, fără să se poată stăpîni): Mi-a trecut prin minte un gînd stupid. (Hohotind.) Mi te-am închipuit sosind la noi cu mătușa Olimpia, cu nenea Iorgu, cu unchiul Mișu, cu domnul Baston, cu... tant' Piulșeri... Cu toată colecția! (Își cuprinde fața în palme și izbucnește în plîns.)

TEODORU: Olga, ce-i cu tine?... Fețița mea... Liniștește-te... (O ia în brațe, încearcă să-i șteargă ochii cu batista.)

OLGA (liniștindu-se cu greu): Lasă-mă, tată... Nu-i nimic. A fost ceva nervos. Îmi trece... Mi-a trecut. (Dupa o mică pauză, fără tranziție.) Spune, tată, tu ești un om cinstit?

TEODORU: Ce vrei să spui cu asta?

OLGA (rece, aproape tăios): Nu vreau să spun nimic. Întreb. Pentru mine e foarte important să știu.

TEODORU: Probabil, așa trebuie să decurgă acum o convorbire între tată și fiică, după un an de absență... Oricum, tot trebuie să știi și tot e mai bine să știi de la mine... Uite, Olga, întrebarea asta mi-am pus-o și eu. Nu o dată... Cînd trăiești o singură viață, răspunsul e ușor; cînd trăiești două vieți, e mult mai complicat... Și eu am trăit două vieți, pentru că am apucat două lumi... Sau, poate, pentru că n-am știut să aleg între două lumi, care se pare că există nu numai de azi... Sau, poate, pentru că azi mă strădui să fiu cinstit cu ambele părți... După cum vezi, îmi plătesc cinstit datoriile de recunoștință față de cei care m-au ajutat în trecut. Duc în spate colecția asta de „foști”, care dă din colț în colț, și n-o las să moară...

OLGA: Iar ea nu te lasă să trăiești...

TEODORU: Și pun la punct procedee industriale care ajută să se înțarească regimul care o să-i înmormînteze definitiv.

OLGA: Asta numești tu să fii cinstit?

TEODORU: Nu... Dar asta sînt... și nimic mai mult... Nu vreau să înșel pe nimeni. Nici pe tine... Nici pe ei...

OLGA: Pe Mișu și colecția?

TEODORU: Nu, pe ceilalți. Dau cît pot...

OLGA: În ambele direcții?

TEODORU: Da.

OLGA: Așa ceva e cu neputință... Nu se poate să nu te tragă pînă la sfîrșit într-o parte sau alta.

TEODORU: Nu mă las tras... peste o anumită limită. Nu m-am lăsat niciodată. Dacă vrei să știi, în asta a constat și constă cîntecul meu... (Mică pauză.) Acum știu ce trebuie să fac.

OLGA: Nu s-ar spune.

TEODORU: Nu e ce crezi tu. Altceva... Mi s-a propus să iau conducerea Institutului... Cu asta mă frămînt de trei zile.

(Pe sfîrșitul replicii intră, furioasă, Emilia, urmată de Mișu.)

EMILIA: Ei, bine! Dar asta-i culmea!
TEODORU: Ce-i, dragă? Tu știi?

EMILIA : De unde să știu ? Sigur că nu știam... Dacă n-ar fi venit Mișu, întâmplător, cu o chestie de-a lui, puteam să stau pînă diseară la poavești cu Olimpia, ba încă șopotind, chipurile, ca nu cumva s-o trezesc !

TEODORU : Pe cine să trezești ?

EMILIA : Cum pe cine ? Pe Olga.

TEODORU : Păi, ea nu s-a culcat.

EMILIA : Văd și eu acum că nu s-a culcat, că nu sînt chioară. Dar eu credeam... Îmi spuneam : mititica de ea, obosită de drum, s-o fi dus să se odihnească un ceas în odăița lui Mary... asta, zic și eu... în odăița ei. Și ea... Și tu... Parcă-i numai copilul tău.

TEODORU : Nu, dragă, ce vorbești.

EMILIA : Crezi că mie nu mi-a fost dor de ea ? Crezi că eu n-am atîtea lucruri s-o întreb, care numai o mamă se gîndește la ele, și care ea altuia nici nu le-ar spune...

MIȘU : Stai, frate dragă. Nu te ambala. Pe cîte am prins eu, Doru discută cu Olga o problemă foarte importantă...

EMILIA : Sigur că da ! Și tu ești de părere că eu mă țin numai de fleacuri. Nu-i așa ? Cu mine nimeni nu poate discuta o problemă importantă... Nici bărbatul meu, nici propriul meu copil, pe care l-am crescut și pe care nu l-am mai văzut atîta timp, nimeni... Dumnealui născocesc nu știu ce fabricații, dumneaei construiește binală... Iar eu... eu sînt o... o burghieză ridicolă, care-mi pierde timpul cu fleacuri...

TEODORU : Nimeni n-a spus...

EMILIA : Crezi că sînt imbecilă ? Că nu pot pricepe ce gîndiți, tu și Olga ? (*Scințește.*) Asta-i răsplata pentru tot ce am făcut pentru tine și pentru ea în viață...

OLGA : Of, mamă ! Ți se năzare cîte o chestie, și pe urmă te otrăvești singură cu ea.

EMILIA : Adică, sînt un fel de nebulă ? !... Auzi, Dorule ? O auzi ? (*Dramatic.*) Asta-i tot ce găsește ea să spună mamei sale, pe care n-a văzut-o aproape un an ! Uite efectele educației pe care i-ai dat-o...

TEODORU : Eu ? !...

EMILIA : Tu, cine altul ?... Cine a lăsat-o de capul ei să meargă la ședințe, să-nvețe să nu-și mai respecte părinții ? Tu, cine altul ? Tu ai fost de acord să se ducă să facă pe bina goaica la nu știu ce șantier, ca să

vie de-acolo străină de mama care i-a dat viață, străină de-ai săi...

TEODORU : Aici, zău, dacă am avut vreun amestec. Asta e o obligație legală pentru toți absolvenții, să meargă la practică în specialitatea lor...

EMILIA : Practică, obligații, absolvenți... iată cum o încurajezi pe față împotriva mea și a familiei ei... Pentru voi, eu sînt o străină, o... o... (*Plînge cu hohote.*)

MIȘU : Emilio, draga mea surioară neprețuită... Hai, liniștește-te. Uite, te rog eu, Mișu, fratele tău, care nu se poate spune că s-a înstrăinat de familie... Poți să spui de mine că sînt contra ta, sau a familiei, a lui tant' Piulșeri ?... Nu ! Sigur că nu... Eu totdeauna am ținut la tine, ca un frate bun ce-ți sînt. Și la familie țin grozav, e lucru cunoscut... Hai, liniștește-te... Puțin... Numai cît să-i pun o întrebare lui Doru... E ceva foarte important... Ai să vezi și tu... Doar ești aici. Eu nu mă ascund de tine... (*Emilia bocește cît bocește, apoi începe treptat să se calmeze. Pe ultimele cuvinte din replica lui Mișu, își șterge ochii cu batista și devine atentă.*) Așa ! Bravo ție !... Bine că te-ai liniștit ! (*Își tamponează și el fruntea pe o batistă.*) Ei, Dorule, acumă spune : e adevărat ce am auzit ?

TEODORU : Cîte auzi tu !

MIȘU : Nu mă lua așa. Nu se prinde... Te face director la institutul tău ? Ha ?

EMILIA : Asta de unde-ai mai scos-o ?

MIȘU : Păi, despre asta vorbeau, frate, cînd am intrat... Nu ți-am spus că era ceva important ? Hai, Dorule, spune : e adevărat ?

TEODORU : Încă nu s-a hotărît nimic.

MIȘU : Dar te-au chemat ? Ți-au propus ?... (*Intră Olimpia, Iorgu și Baston. Iorgu se așază, natural, la masă și începe o pasieneză.*)

TEODORU : M-au chemat, mi-au propus...

OLIMPIA : Cine te-a chemat, Dorule ? Ce ți-a propus ?

MIȘU : Și tu ce ai răspuns ?

OLIMPIA : Ce să răspundă, soro, că nu-nțeleg nimic ? Cui, ce să răspundă ?

MIȘU : Lasă-l, frate, pe Doru să vorbească !

OLIMPIA : Ce să vorbească, soro ? Vreau să știu și eu.

MIȘU : Cum o să știi dacă nu-l lași să deschidă gura...

OLIMPIA : Parcă eu nu știu ? ! Prindefi momentul când nu sînt de față și faceți consiliu de familie, ca să puneți la cale cine știe ce chestie, și eu care sînt chiar ca sora lui bună, nu e voie să știu, nu e cazul, adicătealea, să-mi dau și eu cu părerea, care poate mă interesează și pe mine.

BASTON (a nimerit momentul) : Sînt cu totul de părerea matală.

OLIMPIA : Nu te mai băga și tu în vorbă, ramolitule... Că, atunci cînd a fost nevoie, mi-am sacrificat viitorul pentru cariera lui Doru, mi-am călcat pe inimă și am zis adio vișurilor mele de amor și m-am lăsat cununată cu un burtă-verde, care mi-a mîncat tinerețile cu jocuri de cărți și chiolhanuri.

IORGU (fără să lase pasiența) : Acum, tot eu stric !...

OLIMPIA : Sigur că da, tu nu strici, nimeni nu strică... (Bocește.) Stric eu, care am ajuns mai rău ca o străină în familia mea, care nici Doru, care e chiar ca fratele meu bun, că a crescut în casă la tata, nu mai vrea să știe de mine... care pentru el, eu niciodată... eu totdeauna...

EMILIA : Isprăvește cu istericalele, mașer, pentru numele lui Dumnezeu ! Ce-ți veni, așa, din senin ? ! (Intră Pulcheria, cu sacoașă petrecută pe după braț, întinzîndu-se și căscînd.)

PULCHERIA : Of ! Soro... ! Bun îi somnișorul de după-amiază, care nu se mai află altul... Eu, dacă nu dorm după-masă, sînt moartă, da' știi, moarta-moartelor !... Ah ! Și cît m-am mai canonit să adorm, că eu cînd schimb odaia, da' încă patul, e ceva de speriat, nu se lipește somnul de mine, cum nu se lipește ploaia de gîscă... Și în biroul ăsta, al lui Doru, ce să spun, curat panaramă, soro, cîte sînt adunate acolo. Fel de fel, parcă-anume să te calce pe nervi și să te-ntoarcă pe dos... Da' tot am ațipit oleacă, după ce l-am scos pe ăla de se uita cruciș la mine !... Și mie, nici nu-mi trebuie mult : oleacă, un piculeț, dacă dorm după-masă, parcă mă nasc a doua

oară. Mă simțes ușoară ca o pană, veselă și bine dispusă ca o ciocîrlie, și cu chef de-o parolă, ceva grozav, mai ales cu familia, cum sînteți voi adunați cu toții la un loc, ca acum... Care voi mă știți, că eu totdeauna îi spuneam și lui Cojan, că el are meteahna ursuzului, da' încolo suflet bun ca a lui, mai rar... Și cînd se cheamă că ești cu familia, și mai vine și o cafeluță, știi, așa, nici prea tare, nici prea slabă, da' gingîrlie, prima... (A simțit, într-un sfîrșit, că atmosfera e încărcată.) Ce aveți, frate dragă, de-ați rămas ca niște momii ?... De Cojan ? Mie-mi spuneți ?... Săracu' de el, nu mai are parte de cafea acum... Adicătealea, credeți că pe mine nu mă doare în suflet cînd mă gîndesc ?... Da' uite-așa sînt eu : dacă ațipesc un pic după-masă, nu mai țin nici la scîrbă. Și, vorba aia : viii cu viii și morții cu morții...

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală.

PULCHERIA : Ptiu ! Ptiu ! Doamne, iartă-mă ! (Se bate peste gură.) Ceasu' rău să nu fie... Sună, frate, să-mi facă o cafea, da' știi, nici prea prea, nici foarte foarte...

EMILIA : Doamne, Pulcherio !...

OLIMPIA : Ție-ți arde de cafea...

PULCHERIA : Da' ce-i cu voi ? Ce se petrece aici ?

OLIMPIA : Parcă eu știu ? ! De unde să știu, că de mine se ascund și țin consiliu de familie pe la spate...

PULCHERIA : S-a-ntîmplat ceva ?... Spuneți-mi repede și mie.

MIȘU : Contenește, frate dragă, și ascultă !

PULCHERIA (se montează progresiv) : Ce s-a întîmplat ? Nu mă fierbeți așa, că mă știți cum sînt eu : dintr-un nimic, din te miri ce, mă ia cu ameteală și-mi vijlie în cap ceva și mă bagă în toate boalele, de crez că mă lovește damblaua... Ptiu ! Ceasu' rău să nu fie... Că și bietu' tata, tot așa s-a prăpădit... Eu de la el am moștenit și complexiunea asta, a mea, de trăiesc mereu cu frică-n sin... Of ! Doamne ! Să nu ne fi lovit iar cine știe ce năpastă... Că eu dacă ațipesc un pic după-masă, mă scol bucurasă că m-am trezit, că pe bietu' tata, tot așa l-a lovit damblaua, în somn, după-masă... Ptiu ! Ptiu ! Ceasu' rău... Și dacă-s bucurasă, se face așa, de mi se pare că toți sînt veseli în jurul meu... Și dacă mă uit acum la voi, mă ia cu

răcori și cu fierbințeală, că aveți niște mutre, parc-ați fi la priveghi, la bociul mortului... (*Paroxism.*) Aoleo! Mamă!... S-a curățat Cojan!... Și pe mine mă lăsați așa. Și nu-mi spuneți să știu, să nu mă mai frământ în neștire ca orb... Of! Doamne, de ce mă pedepsești așa... (*Cade pe scaun.*) Apă, soro, mor!... (*Mare agitație. Pulcheria plinge cu hohote enorme.*)

EMILIA : Liniștește-te, soro, liniștește-te, că nu-i ce crezi...

MIȘU : Haide, încă un gît de apă... (*Pulcheria se liniștește pe încetul.*)

OLIMPIA : Nu te-ngriji de Cojan, soro, că lui i-i mai bine acolo unde l-o băgat... Că și-a luat porția și n-are de ce să se frămînte să ghicească ce-l mai așteaptă în viață... Cum mă frământ eu, care trebuie să fiu totdeauna cu ochii în patru, care dacă nu sint, țin sfat în spatele meu și pun țara la cale... Iar Doru, care e chiar ca fratele meu bun...

PULCHERIA : Of, doamne! Prin ce spaimă am trecut! (*Mai bea un gît de apă.*) Parcă mi s-a luat o piatră de pe inimă... Ce spuneai de Doru c-a pățit, că n-am auzit bine.

OLIMPIA : Parcă mie-mi spune cineva ? Nu-ți zisei...

EMILIA : Care să-ți spuie, mașer, cînd tu te pornești cu istericalele și nu lași omul să vorbească...

OLIMPIA : Auzi, Dorule ? Eu stric, care sînt ca sora ta bună...

TEODORU : O, doamne!

PULCHERIA : Hai, frate, vorbiți careva pe romînește să-nțeleg și eu... Ce-a pățit Doru, că-l văz acum că stă ca o curcă plouată ?

OLIMPIA : Ce să pățească ?

EMILIA : N-a pățit nimic. Vrea să-l puie director.

OLIMPIA : Unde director ? Ce fel de director ? Cine să-l puie ?

EMILIA : La institut, frate, acolo la el, IORGU și OLIMPIA (*odată*) : Adevărat, Dorule ?

PULCHERIA : Director ?... Să te puie ?... Să mor, Dorule, să mă-ngropi... Să nu mai ajung ziua de mîine... Ptiu ! Ptiu ! Doamne, iartă-mă, ceasu' rău... Da' să nu te bagi director la ei, că te paște ponosul... Că ăștia nu știu de omenie. Așa l-au luat și pe Cojan, să-i învețe cum se vinde vinul, care el era om cu priceperea lucrului, de-am a-

juns acum văduvă cu bărbat, cum îi mai rău...

BASTON : Sint cu totul de părerea matală !

OLIMPIA : Și, adicătelea, de ce să nu nu se bage ? Pentru că neisprăvitul ăla de Cojan al tău n-a știut cum să umble cu mierea, de s-a lăsat prins cînd își suga degetele..., să refuze Doru o situație care ?...

TEODORU : Mă rog, dar pe mine nu mă-ntreabă nimeni ?... (*În timpul scenei următoare, profesorul Teodoru încearcă de cîteva ori să intervină, însă nimeni nu-l ascultă, nici nu-l ia în seamă. Într-un sfîrșit, Teodoru face un gest de plictiseală și iese însoțit de Olga.*)

BASTON : Sint cu totul de părerea matală !

OLIMPIA : ...o situație, care nu e cine știe ce, dar se cheamă că în lipsă de altceva mai bun.

MIȘU : Stai, frate. Așa ceva nu se transează cu capul înfierbîntat. Asta e o chestie mare ! Cu politică !

PULCHERIA : Nu vorbi așa, Olimpio, că faci păcat. Așa ne-am făcut și noi socotelile, și uite cum ne-a ars la ficiți.

OLIMPIA : Nu-i mai da, soro, cu pocpsitul de Cojan al dumitale. Că pe Doru nu-l măsoară cu aceeași măsură. Nu-i din ăia care se-azvirle la piei de cloșcă, treanca-fleanca, trei lei pe-rechea ! De ce să nu între director, la dracu', unde vor să-l puie, și să-l ia și pe Iorgu cu el, să-i facă și lui un rost ?

BASTON : Sint cu totul de părerea matală ! (*Un mic nod în gît, de emoție.*) Și... Și eu sint amator !

PULCHERIA : Nu te băga, sfrijitule ! Care situație, soro, nu vezi ce s-a ales de situația lui Cojan, în comerț... cu ridicata ?...

MIȘU : Conteniți odată, ce dumnezeu ! Nu pricepeți ? Asta-i o chestie mare !

OLIMPIA : Să-i facă lui Iorgu un rost, să nu mai stea toată vremea de pasiențe, că parcă-mi stă în spate !

EMILIA : Da' la Doru nu vă gîndiți ? La situația lui. Destul face pentru ei și cît face... Ca să-și ție familia !

OLIMPIA : Mare lucru, dacă o să-l ia pe Iorgu să-l facă administrator, sau așa ceva... De ce, la o adică, să

n-o ia și pe Mary la el acolo, dacă tot îl pune director? Că de când a intrat în producție, biata fată are numai zile fripte...

MIȘU : Acuma, hai și cu Mary în ciorba asta !

OLIMPIA : Că se uită la ea ca la altă aia și se tot leagă de originea socială, care cu atât s-a ales de la Iorgu, că altceva mai bun n-a avut să se procopsească de la el...

IORGU (*continuând pasiența*) : Tot eu stric, frate dragă ?

PULCHERIA : Nu-l lăsa, Emilio ! Nu-l lăsa ! Că uite-așa lovește nenorocirea pe om...

MIȘU : Tăceți odată și ascultați-mă... Înțelegeți că asta-i cu politică !

PULCHERIA : Și ce dacă-i cu politică ? Că dumnezeu când vrea să piarză pe cineva, care mai întâi îi ia mințile !

OLIMPIA : Adicătelea, de ce să nu-mi întorcă Doru binele pe care i l-am făcut, cu familia mea, în viață, că eu pentru el...

EMILIA : Că nu ți-l întoarce, cu virf și îndesat, de atîția ani de când vă ține în casă, pe mîncare și băutură !

MIȘU : Poftim ! Încearcă numai să vorbești politică cu femeile !

PULCHERIA : Să mor, frate, să mă-ngropi, cînd îți spun... Uite am rămas și fără cafea. Și eu, dacă n-am cafea cînd mă trezesc după-masă, sînt moartă, moarta-moartelor...

OLIMPIA : Spune și tu ceva, Iorgule, că-i vorba de viitorul tău și al lui Mary.

IORGU (*trîntește enervat cărțile, se vede că iar nu i-a ieșit pasiența*) : Vai de viitorul meu !

PULCHERIA : Nu-l lăsa, Emilio, că faci păcat.

MIȘU (*în culmea disperării, se apucă cu mîinile de cap*) : Ce-mi pierd eu timpul cu voi... Asta-i chestie mare... Cu politică !... Rămîneți dracului și măcinați din rișnițele voastre stricate, pîn-o sta vîntul... M-am dus... Asta-i chestie mare... Cu politică !... (*Sfîrșitul actului se desfășoară într-un balamuc general. Fiecare vorbește, nici unul nu ascultă ce spune altul, replicile se suprapun și se acoperă.*)

CORTINA

A C T U L I I I

Aceeași zi, ceva mai tîrziu. Un mic „spațiu verde”, recent amenajat. Arbori încă tineri, dar viguroși ; vegetație bogată de sfîrșit de primăvară, peluze cu iarbă, ronduri de flori, mici alei cu prundiș, bănci. În perspectivă, în fund, pe dreapta, un teren de volei. Tot în perspectivă se mai zăresc case cu curți împrejmuite cu oștețe, o clădire mai răsărită, cu ferestre înalte, încadrate cu chenar de cărămidă roșie scoasă în relief, o mică turlă de biserică etc. La ceasul acesta, „spațiul verde” are puțini vizitatori... Pe terenul de sport, cîțiva copii de școală se joacă pe mingea. Dinspre stînga, pe o alee, vine profesorul Teodoru, însoțit de Olga. La o mică distanță în urma lor se ține Costache Dobre, șoferul de pe mașina dată în folosință personală profesorului. În timpul scenei care urmează, Costache rămîne în colțul din stînga al scenei, uitîndu-se în jurul său, apoi caută să intre în vorbă cu o pereche de tineri, care stau pe o bancă, dar care — vizibil — n-au chef să se lase tulburați în convorbirea lor, pare-se, de taină. După ce va încerca în felurite chipuri să-și treacă timpul, Costache se va apropia în sfîrșit de profesor.

TEODORU (*inaintînd spre centrul scenei*) : Asta-i viața mea, ce vrei. Așa mi-am făcut-o, așa trebuie s-o duc. Cîtă mai am...

OLGA : Și ești hotărît să refuzi ?

TEODORU : Hai să lăsăm asta acum... Fă-mi plăcerea. O să vorbim mai tîrziu, dacă va fi neapărat nevoie... (*Face cîțiva pași, respiră adînc.*) Aer curat !... Mare lucru e să tragi

în piept un pic de aer curat... (*Se plimbă cu Olga.*) N-am umblat niciodată pe-aici. Habar n-am avut că există aproape de noi așa ceva... Cînd o fi crescut oare arboretul ăsta ? Și iarba e verde și plină de suc... Se vede că o udă des...

OLGA (*a privit cercetător în jur*) : Tată, uite, ce crezi ? Clădirea aceea

din fund, cu ferestre înalte, nu e
școala 43 ?...

TEODORU : Nu știu, nu cred...

OLGA : Stai un pic... În spatele școlii
era o biserică mică, cu turlă înve-
lite cu tablă... Ia te uită, nu-i așa
că se zărește o turlă roșie printre
copaci ?... Apoi, lângă biserică era o
curte împrejmuată cu gard din
șipci... Vezi, gardul de colo, știrb,
care stă puțin aplecat... (*Împreunînd
mîinile.*) Tată ! Știi ce a fost aici ?...

TEODORU : Habar n-am !

OLGA : Nu ghicești ?

TEODORU : N-am darul ăsta, în ge-
neral, iar acum ceva mai puțin ca
de obicei.

OLGA : Aici a fost „maidanul gu-
noaielor“ !

TEODORU : „Maidanul gunoaielor“ ?

OLGA : Da !

TEODORU : Infecția aceea care otră-
vea tot cartierul cu miasme, de nu
puteai respira ?... Mai ales vara cînd
era năduf !

OLGA : Ihîm !

TEODORU : Cartierul general al tu-
tutor haimanalelor... Pe lângă care
nu puteai să treci fără să te-alegi
măcar cu o cutie de conserve în cap...

OLGA : Din pricina căruia m-ați re-
tras de la școala 43 și m-ați mutat
tocmai la dracu'n praznic, peste șapte
străzi !

TEODORU : Nu se poate !

OLGA : Sînt sigură că aici a fost. Re-
cunosc împrejurimile.

TEODORU : Dacă-ți spun că nu se
poate... Cloaca aceea era ceva mai
dîhai decît grajdurile lui Augias...
Care-i Hercule acela de i-a putut
veni de hac ? !

OLGA : Și eu îți spun că aici a fost.
Nu mă înșel... Numai cită păruială
am mîncat de la mama pentru că
dădeam tircoale pe-aici, ajunge ca
să-mi aduc aminte toată viața !...
Odată m-ai urecheat și tu zdravăn !
Singura dată cînd te-ai purtat bru-
tal cu mine.

TEODORU (*reconstituind*) : Se înnopta-
se și tu nu mai veneai acasă. Ma-
mă-ta se dădea în ghearele morții...
Te-am căutat peste tot. Apoi mi-am
luat inima-n dinți și am venit aici...
Am luat și un polițai cu mine. Nu
era chip să te apropii noaptea de
locul acela afurisit !

OLGA : Și din cauza polițaiului n-au
mai vrut apoi să mă primească în

bandă... Un fel de echipă sportivă.
Așa se spunea pe atunci prin locu-
rile astea... Și cît mă rugasem de ei
pînă îi înduplecasem să mă primea-
scă... N-aveau încredere în mine :
eram prea curățică... Cum s-au
schimbat toate !

TEODORU : Ceva trebuie să se fi
schimbat și pe maidanul acela...
Dar un parc, ca ăsta, nu răsare așa,
în doi-trei ani... Așa ceva nu se face
bătînd din palme...

OLGA : Hai să-ntrebăm pe cineva...
(*Unui tînăr care trece pe aproape.*)

Hei, tovarășe, o clipă, te rog !

TÎNĂRUL (*se oprește*) : Ce doriți ?

OLGA : Spune, te rog, spațiul ăsta
verde...

TEODORU : Lasă-mă să-l întreb eu...
Ești de-aici, din cartier ?

OLGA : Lasă-mă pe mine... Cînd s-a
făcut ?...

TÎNĂRUL : Hotărîți mai repede ca-
re-ntreabă. Sînt grăbit.

TEODORU : Vezi, Olga !... Să-l între-
băm cu metodă. Unu : dacă ești lo-
calnic din cartier ? Doi : cunoști
„maidanul gunoaielor“ ? Trei : Unde
e ? Patru : cînd s-a făcut părăculețul
ăsta ?

TÎNĂRUL : Atît ?

TEODORU : Pentru moment, ajunge.

TÎNĂRUL : Unu : sînt de-aici, din car-
tier. Doi : „maidanul gunoaielor“ îl
cunosc bine. Trei : unde e ? Nu mai
e !... A fost. Patru : spațiul ăsta ver-
de s-a făcut pe locul lui, acum doi
ani.

OLGA : Vezi, tată !

TEODORU : Și... Și cine l-a făcut ?

TÎNĂRUL : Cum cine ? Ce-ntrebare !
Noi l-am făcut, cetățenii din cartier,
tineretul...

TEODORU : Voi ați crescut și copacii ?

TÎNĂRUL : Nu. Copacii i-a adus sfa-
tul, gata crescuți, cu camioanele...

OLGA : Ei, ce spui ? Ai văzut ?

TEODORU : Am văzut.

TÎNĂRUL : Mai doriți ceva ?

TEODORU : Nu, nimic. Mulțumesc, ti-
nere.

OLGA : Un moment ! Spune, dumnea-
ta te-ai jucat pe maidanul ăsta, cînd
era maidan adevărat ?

TÎNĂRUL : Da' unde era să mă joc ?

OLGA : Și nu-ți pare rău după el ?

TÎNĂRUL (*sarcastic, cît îi îngăduie
vîrsta*) : Îmi pare... Cum să nu-mi
pară ? Că de pe maidan ajungeai la
bombă, și de la bombă la zdup. Fă-
ceai o carieră grozavă !

OLGA (explicând profesorului Teodoru): „Bombă“ se cheamă că era un fel de azil de noapte, combinat cu încă ceva, iar „zdup“ vrea să zică pușcărie... Și acum?

TÎNĂRUL: Acum e mai greu!... Trebuie să termin seara în vară, ca să merg toamna la fără frecvență, la chimie!

TEODORU: Îți place chimia?

TÎNĂRUL: Îmi place.

TEODORU: Și mie... Dacă vrei să știi părerea mea, e cel mai interesant studiu... Va să zică, în loc de „zdup“, facultatea de chimie! Fără frecvență, ce-i drept... Interesant...

TÎNĂRUL: Sintezi străini?

TEODORU: Așa ceva.

TÎNĂRUL (cu o anumită intonație): Din America?

TEODORU: Nu, frate... din lună... Adică eu... Dînsa e mai cu picioarele pe pămînt.

TÎNĂRUL: De ce nu aterizezi și dumneata?

TEODORU: Cum? Ce face?... Hîm! Mulțumesc, tinere, nu te mai reținem... Parcă spuneai că ești grăbit... Hîm! Bună ziua.

TÎNĂRUL: Bună ziua. (Se depărtează.)

OLGA (uitîndu-se în urma lui): L-am văzut și pe Hercule cum arată!

TEODORU (același joc): Cam pirpiriu!... Dar la curățat gunoaie sînt tari... Ce să spun, sînt tari!... Curăț și nu lasă locul gol să-l năpădească buruienile. Fac „spații verzi“ și plantează copaci gata crescuți... Și eu vin acum să respir aer curat pe locul unde, pînă nu de mult, putrezeau mortăciunile cartierului... (Se plimbă de colo pînă colo.) Problema aerului curat e o problemă esențială... Oamenii au nevoie de aer curat ca să trăiască omenește și să se împlinească ca oameni... Am să studiez problema absorbției gazelor vătămătoare... Metodele actuale sînt greoaie și nu îndeajuns de eficiente... Trebuie o metodă chimică simplă, ușor adaptabilă peste tot...

OLGA: Chiar peste tot?

TEODORU: Ce te uiți așa la mine?... Desigur, peste tot.

OLGA: Crezi așa de mult în chimie?

TEODORU: Chiar dacă n-aș crede, tot e tîrziu să mă apuc de altceva.

OLGA: Nu la specialitatea ta mă gîndeam.

TEODORU: Am priceput. Dar te-am rugat să lăsăm asta... Să nu mai dis-

cutăm despre... În sfîrșit, să nu mai discutăm... (Continuă să se plimbe încet, un timp. Dinspre partea dreaptă a scenei apare inginerul Florin Atanasiu. Se întîlnesc față-n față.)

FLORIN: Respectele mele, tovarășe profesor. Bună ziua, tovarășă Olga... Ați ieșit la aer?...

OLGA: Florin! Tu nu mă mai recunoști?

FLORIN (foarte reținut și ironic toată scena care urmează): Dimpotrivă, v-am recunoscut imediat.

OLGA: O, doamne, nu ne-am văzut de-un car de ani, adică de luni... Am și uitat de cînd...

FLORIN: De azi la prînz.

OLGA: Ce glumă-i asta?

FLORIN: Am avut plăcerea și onoare să vă string mîna cînd ați sosit de la gară!

OLGA: Mie? Cînd? Unde?...

FLORIN: Acasă la dumneavoastră, unde mă aflam în interes de serviciu.

OLGA: Nemaipomenit! Și eu care mă miram... Mă frapase asemenea... Eram așa de uluită, și de drum, și de... revederea cu familia... Am dat mîna cu tine și nu te-am recunoscut!

FLORIN: Am observat.

OLGA: Știi ce am crezut?

FLORIN: Nu știu ce ați crezut.

OLGA: Am crezut că erai și dumneata o piesă...

FLORIN: O piesă?

OLGA: Da, din colecția tatei!

TEODORU: Olga, nu fi necuviincioasă.

OLGA: Iartă-mă, tată, n-am vrut. Va să zică, din pricina asta ești țepăn, de parc-ai fi înghițit un cuțit, și mă tratezi cu „dumneavoastră“!

FLORIN (atenuat): Nu e măgulitor să fii privit ca o piesă, chiar dintr-o colecție ilustră.

OLGA: Lasă-mă să-ți explic. Ai să vezi...

TEODORU: Olga!

COSTACHE (s-a apropiat de grupul celor trei și, după ce a stat puțin deoparte, își ia inima în dinți și se bagă și el în vorbă): Tovarășe profesor.

TEODORU: Ce dorești dumneata?

OLGA (continuînd jocul cu Florin): Am atîtea să-ți spun!

COSTACHE (foarte natural, pe un ton ușor familiar, dar respectuos): Lăsați-i, tovarășe profesor. Nu vedeți? Au atîtea să-și spună...

TEODORU : Dar cine ești dumneata ?
De ce te amesteci ?

COSTACHE : Eu sînt Dobre, șoferul.
Nu mă recunoașteți ?... Mașina în
folosință personală... Ați uitat ?

TEODORU : Ce cauți aici ?

COSTACHE : Nimic. Așteptam la poartă
cînd ați ieșit. V-am făcut semn,
da' nu m-ați observat... Atunci m-am
luat după dumneavoastră... Îmi ziceam,
poate aveți nevoie... Mașina e la
doi pași...

TEODORU : N-am nevoie de mașină.

COSTACHE : De unde era să știu ?
Nu mi-ați dat nici o dispoziție...
M-am dus acasă, am mîncat și m-am
întors la datorie...

TEODORU : Eu trebuie să-ți dau dispoziții ?

COSTACHE : Numai dumneavoastră
aveți dreptul.

TEODORU : Ce dispoziție să-ți dau ?

COSTACHE : Să-mi spuneți cînd să
viu să vă iau... Dacă trebuie să vă
aștept la institut sau acasă. Dacă pot
să stau la garaj și mă chemați cînd
aveți nevoie... Fel de fel de dispoziții,
natural, legale. Folosință personală,
dar legal... asta se înțelege de la
sine...

TEODORU : Bine, atunci du-te acasă.

COSTACHE : La dumneavoastră ?

TEODORU : Nu, frate dragă, la dumneata...
Vezi-ți de treabă. N-am nevoie
de mașină. Vîno mîine dimineață.

COSTACHE : Pot să aștept... Să vă
duc pînă acasă.

TEODORU : Mă-ntorc tot pe jos. Nu-i
departe...

COSTACHE : Măcar de curiozitate să
faceți un tur... Să vedeți cum arată...

TEODORU : Nu sînt curios.

COSTACHE : Ciudat ! Profesorii sînt
grozav de curioși. Eu n-am lucrat
niciodată cu profesori, dar mi-au spus
alți tovarăși, care au lucrat. Se spune
chiar că sînt cu totul deosebiți de alți șefi...

TEODORU : În ce sens ?

COSTACHE : Nu știu... Dar așa vorbesc
șoferii.

TEODORU : Ihîm !

COSTACHE : Șoferii se pricep la oameni...
Ceva mai rar ! Lasă că și oamenii se
cunosc mai bine cînd umblă cu mașina,
mai ales cu astea ale statului...
Știți, de șoferi, oamenii nu se prea
sfîesc, se-nțelege, ăia care umblă
cu mașina, că mai sînt

și alții, care umblă cu tramvaiul. Își
închipuie, se vede treaba, că șoferul
e un fel de mecanism adaptat la volan.
Numai să ai ochi de văzut și urechi de
auzit !

TEODORU : Foarte interesant. Am să
țin seamă de ce mi-ai spus. Acum
poți să pleci... Olga !

OLGA (din planul al doilea, unde a
ajuns cu Florin) : O clipă, tată !

COSTACHE : Lăsați-i, tovarășe profesor,
că n-au terminat... E ceva de speriat
cu spațiile astea verzi. Nu e chip să
te așezi pe o bancă, fără să tulburi
o declarație... Care cum intră c-o
tinerică în spațiu, îl apucă, așa, un
fel de tremur la inimă și o usturime
la limbă, și se declară pe loc...
D-apoi cînd or mai crește pomii !

TEODORU : Nu-i ce crezi dumneata,
tovarășe... Fața mea și cu inginerul
se cunosc de mult. El a fost mai
întîi asistentul meu... Pe urmă, cînd
s-a ridicat puțin, l-a luat la minister.
Totdeauna pătesc așa cînd dau
peste un băiat bun... Într-o vreme,
venea și pe la noi pe acasă... I-a fost
chiar un fel de meditator... La matematici.

COSTACHE : Aha ! La matematici...
Dacă i-a fost meditator la matematici,
atunci se schimbă chestia. Eu n-am
avut, dar îmi închipui...

TEODORU : Nu s-au văzut de multă
vreme... Fata a fost plecată la practică
pe un șantier... A terminat arhitectura.
Mai are numai proiectul. A construit
și o bină, sau așa ceva.

COSTACHE : Și acum a gătit practica ?

TEODORU : Nu, frate. A venit pentru
vreo două zile... Ia te uită ! Ai început
să mă descoși !

COSTACHE : Doamne păzește ! Nici prin
cap nu mi-a trecut. Eu, dacă mă în-
treabă cineva, vorbesc. Nu pot să stau
cu un om și să tac. Limbă au și alte
dobitoace, dar de vorbit vorbește
numai omul... Atunci, de ce să nu
spuie ce are pe suflet ? Eu spun
totdeauna, și mă ușurez... De unde
nu te aștepți, pică ceva, un sfat, o
idee...

TEODORU : Ce să vorbim ? De-abia
ne-am văzut.

COSTACHE : Poate vrei să vă povestesc
viața mea ?

TEODORU : Pentru ce ?

COSTACHE : Ca să știți cum am trăit.
Să mă cunoașteți... Ori mi-ați vă-
zut dosarul ?

TEODORU : Ce dosar ?

COSTACHE : De la cadre.

TEODORU : Nu-am văzut, frate, nici un dosar.

COSTACHE : Nici autobiografia ?

TEODORU : Nu.

COSTACHE : Mai bine. Aia de la dosar e tare rezumată... Eu, când povestesc, mai fac înfloritură, chestii, care mi-au spus că nu e voie în acte oficiale... *(Ca și cum Teodoru ar fi consimțit bucușor să-l asculte.)* Să vedeți... Mie mi-a murit tata când eram mic. Și mama n-a așteptat mult și s-a dus după el... M-a luat un unchi să mă crească și să aibă grijă de pământ, că rămăsese o postată... Un fel de frate de-al mamei, că nu erau de același tată... De milă, zicea el. Că era tare milos ! Îl știa tot satul... El, dacă se pornea cu mila, i se rupea inima când ajungea la pielea rumînului. Că pielea n-o putea lua. Nu dădea voie stăpînirea... Mie, ce să zic, mi-a purtat de grijă. Nu mi-a lipsit nimic, nici ghionți, nici sudălmă, căpătăm tot. Și la timp ! Numai cît mă trăgeam într-un colț sau deschideam gura, și veneau pumnii buluc din toate părțile, că și mătușica-mea, —rumeni-s-ar în frigarea dracului — nu-i dădea mult înainte. Era și ea miloasă, nevoie mare... Mai puțină supărare aveam cu mîncarea, că nu murdărea prea tare blidele — tot eu le spalăm —, nici nu atîrna greu în traistă cînd mă duceam cu vietele...

TEODORU : Interesant !

COSTACHE : Nu-i așa că-i interesant ?... Și asta-i numai, așa, de început... *(Pornesc pe o alee și se depărtează din planul întâi. Pe primul plan vin acum Olga și Florin.)*

FLORIN : Și crezi, într-adevăr, că s-au schimbat ?

OLGA : Nu se poate să nu se fi schimbat ! Orice s-ar spune, nu era așa la noi înainte. Doar n-am fost oarbă ! Nici n-am lipsit zece ani de-acasă. Țin minte... Nu era totdeauna vesel... Mai ales în ultimii ani, cînd au început să se adune... Dar exista ceva... Simțeam că oamenii din casă erau legați între ei prin ceva comun, că nu sînt o colecție de acrituri adunate la întîmplare, stăpîniți de un egoism neînchipuit de meschin, gata-gata să se sfîșie și să se ia de cap la primul prilej. Tu nu-ți amintești ? Într-o vreme veneai destul de des pe la noi !

FLORIN : Ba îmi amintesc. Tocmai pentru că îmi amintesc...

OLGA : Se pare că asta se întîmplă cînd stau mai multe femei fără treabă la un loc. Cel puțin așa spune tata.

FLORIN : Nu-i asta... E altceva... Tu te-ai schimbat. Vezi lucruri pe lîngă care înainte treceai... *(Se depărtează cu Olga spre stînga scenei. Dinspre dreapta revin profesorul Teodoru și Costache.)*

TEODORU : Și dumneata răbdai toate acestea !...

COSTACHE : Cum să rabd ? ! Că eram aprig, nu glumă. Nu mă lăsam cu una cu două... Înjuram de mama focului ! Mai ceva decît el ! Și dădeam vîrtos ! Pentru una, cinci ! Asta, firește, în gînd... Ba mă trezeam și noaptea citeodată cumpănind cum să-l ating cu coada sapei în numele tatălui, că de bisericos, nu era altul ca el... Cînd venea vremea liturghiei, duminică dimineața, turna două cîni de moare de varză pe gît, ca să-l alunge mahmureala, că obișnuia, ca omul, știți dumneavoastră... Era o mare bucurie creștinească să-l vezi pornind pe uliță, abia clătînindu-se, că nu-i plăcea să se abată de la drumul drept, și după dumnealui, mătușica cu zgîmboii agățați de aripi... Pe mine nu mă lua, că zicea să nu mă înfrupt la pomeni, care strică deprinderea de a munci, că omul, dacă nu muncește în viață, n-are, zicea el... *(Pe ultimele cuvinte ale replicii, profesorul Teodoru și Costache se depărtează din planul întâi. Revin Olga și Florin.)*

OLGA : Poate că ai dreptate... Am trăit aproape un an în altă atmosferă... Alți oameni, altfel de relații, alt fel de a se privi unii pe alții... FLORIN : Cum dracu-i răbdă ?

OLGA : Asta mă-ntreb și eu ! L-am întrebat și pe el, dar n-am ajuns la nici un rezultat... Mă simt atît de străină de toată „colecția” asta în-cît parcă mi-i și rușine... Mi-i teamă să nu mi se fi totcit între timp un simț, care leagă oamenii între ei, în familie... În același timp îmi dau seama că oamenii ăștia n-au fost niciodată legați cu adevărat între ei, omeneste. Și nici eu de ei...

FLORIN : Și asta-i adevărul.

OLGA : Probabil, dar îți vine grozav de greu să-l recunoști cînd te pomenesti cu el în față... *(Se depărtează.)*

ză. *Revin profesorul Teodoru și Costache.)*

COSTACHE: M-aș fi pierdut eu cu firea, da' nu mă lăsau argații mai vîrstnici, care m-au încredințat că merge așa numai cît sînt crud, că pe urmă, dacă mă coc, o să fie mai ceva !... Așa că mi-am strîns averea într-o batistă și am pornit încotro am văzut cu ochii. Bine nu vedeam, că era noapte, dar tot am ajuns la oraș și am intrat ucenic la un meșter. Și asta era milos, da' nu chiar pe-atît... Așa s-a făcut de-am ajuns șofer. Bună meserie, nu mă plîng !

TEODORU: Greu drum ai avut pînă la ea !

COSTACHE: Șoferul, la drum greu se cunoaște... Da' mi-am sărat și eu inima cînd s-o întors foaia.

TEODORU: Care foaie ?

COSTACHE: Parcă dumneavoastră nu știți ! Aia cu istoria. Că nu s-a terminat... Mi-a fost dat să-l mai văz la față pe unchiul, drăguțul de el... Cum m-o fi dibuit, Dumnezeu știe ! Au ăștia un nas, ceva grozav, care nu s-a mai văzut ! Și cînd îi stringi puținel cu ușa, parcă li se ascute mirosul. Așa devine cazul că, mai anul, numai ce mă pomenesc într-o după-masă cu unchiul... Acasă la mine. El, întîi, și mătușica după din-sul... Da' schimbați, nevoie mare.

Smeriți și blînzi, să-i pui la rană, nu altceva... Și după ce și-o îndeplinit planul la binețe, m-o luat cam așa : „Uite, zicea, eu nu pot să țin dușmănie cu oamenii, că așa scrie și-n tetravanghel și-n viețile sfinților, că oamenii trebuie să trăiască în pace și-n bună învoire. Hai să iertăm și să uităm ce am greșit unul față de altul...” Era pornit cu temei pe împăcaciune, gata să-mi ierte pînă și parastasele și grijanile care i le ridicasem în gînd, pe vremuri...

(Se depărtează, revin Florin și Olga.)

OLGA: Cu tata e îngrozitor ce se petrece ! A mai aterizat la noi o mătușă și au cuibărit-o la el în birou.

FLORIN: Nemaipomenit !

OLGA: Pînă azi avea măcar un loc unde să se izoleze. Acum, nici atît nu mai are... *(Se depărtează. Revin profesorul Teodoru și Costache.)*

TEODORU: Și ce le-ai spus ?

COSTACHE: Păi, ce să le spun ? „Arză-v-ar focu' și n-aș mai avea parte de voi ! V-ați adus aminte de pîinea care am mîncat-o patru ani la casa voastră ? ! Da' din pîinea cită v-am muncit pentru ea, mai atîrnă și acum osînză pe voi...” Și le-am făcut vînt pe ușă-afară !

TEODORU: I-ai dat afară ?

COSTACHE: Scurt !

TEODORU: Ha ! Ha ! Ha !

COSTACHE: Nu-i așa că are haz povestea mea?

TEODORU: Are!... Ce să zic... Dar eu nu de hazul ei rid... Mi-a venit în minte altă poveste.

COSTACHE: Tot cam așa?

TEODORU: Pe aproape... Pătimașul e un prieten al meu. Profesor și el. Tot ca dumneata a rămas fără tată, a rămas și fără mamă, și a ajuns la casa unui unchi... Altă lume, ce-i drept, dar nici viața lui n-a fost ușoară. Își plătea și el piinea... Nu cu vitele la păscut sau cu boii la plug, altfel. Dădea lecții verișorilor. Nu cu mult mai deștept... Făcea curat în casă, comisioane în oraș... Fără sudălmii, dar cu morală, dacă ieșea ceva pe dos... Nu știu cum or fi alții, dar mie mai ușor îmi venea cînd mă-njura majurul în armată, decît cînd trebuia să înghit predicile neamurilor. Prietenul meu, se vede treaba, era altfel... (Se depărtează. Revin Olga și Florin.)

OLGA: Vrea să mă facă să cred că toate astea nu-l stingheresc în mod esențial, că poate să-și vadă de lucrul lui... Face și fel de fel de teorii asupra compromisurilor cu prețul cărora putea izbui un intelectual, în trecut, să facă muncă creatoare... Și bate mai ales apa-n piuă în legătură cu datoriile de recunoștință, pe care le-a contractat față de unii și de alții... Dar îl simt cum se pierde...

FLORIN: Nu se pierde așa ușor un om ca el!

OLGA: Ar trebui să-l ajute cineva... Eu am încercat, dar nu mă lasă.

FLORIN: Mulți am vrea să-l ajutăm, dar sînt unele situații cînd ajutorul dinafară e primit anevoie sau duce la rezultate contrarii... Oamenii nu sînt așa de simpli ca să priceapă dintr-o dată, cînd e vorba de probleme personale, ceea ce a devenit împedecă pentru alții... Un om ca el n-o să creadă cu una, cu două într-un adevăr pe care încearcă cineva să i-l bage pe gît. Sînt unii care au mîndria să descopere singuri toate adevărurile... De aceea se împiedică de ele la tot pasul, fără să le vadă... (Se depărtează. Revin profesorul Teodoru și Costache.)

TEODORU: Și cînd s-a întors foaia... Foaia istoriei, cum spuneai dumneata, și-au adus amînte de el... Mai întîi mama-soacră, care stătuse pînă atunci pe capul altui berechet... Apoi, una din verișoarele cu

care, chipurile, crescuse împreună, fata unchiului, care n-a venit singură, ci cu bărbatul ei, un tembel expropriat de moșie, și cu o pupăză...

COSTACHE: Ce fel de pupăză?

TEODORU: Ca toate pupezele. Numai că nu face murdărie în scorburi, face dezordine în casă, peste tot. Pe urmă, și-a făcut apariția un cumnătel... Nu s-a mutat în casă, ce-i a lui i-a lui. Dar vine cu regularitate la masă de două ori pe zi, cu fel de fel de zvonuri de zăpăcește mintea femeilor, și cu Baston după el... Să vezi cum mînîncă și ăla!...

COSTACHE: Mînîncă și bastonul? Mare minunăție!

TEODORU: Păi, nu e un baston obișnuit. E unul Henri Baston, doctor în drept de la Paris -- din ăia cu ștampilă „bun pentru orient“ --, intelectual subțire, ceva, ceva! Nu ți-i atîta că mînîncă, cît ți-i greață să te uiți la el. Și pe deasupra, a mai picat, zilele astea, altă verișoară, de-a nevastăii. Cum să spun? O bașoaldă... Urit cuvînt, nu-i așa?

COSTACHE: Prea frumos, ce să zic, nu e!

TEODORU: Nu știu bine ce înseamnă, dar e foarte potrivit! O madamă, grasă cît o batoză și nesimțită ca un dulap. Pentru că tot spațiul locativ era distribuit, au instalat-o în biroul amicului...

COSTACHE: Al profesorului?

TEODORU: Da.

COSTACHE: Și-a rămas profesorul fără birou?

TEODORU: Cum îți spun!

COSTACHE: Păi, un profesor fără birou trebuie să fie, așa, ca o mașină fără cauciucuri.

TEODORU: Cam așa ceva. Și asta încă n-ar fi nimic, dacă măcar s-ar înțelege între ei... Dar se ceartă toată vremea. Ca la circ: una țipă, alta leșină, vine unu' de le stropește cu apă, și pe urmă tabără toți pe amicul...

COSTACHE: Pe profesor?

TEODORU: Da.

COSTACHE: Și el rabdă toate astea?

TEODORU: Rabdă, că are obligații morale, zice el.

COSTACHE: Mare măgar!

TEODORU: Cum ai spus?

COSTACHE: Am spus „măgar“, da' m-a luat gura pe dinainte. Nu se face de un profesor, chiar cînd...

TEODORU : În fond, ai dreptate... Știi cine-i măgarul ?

COSTACHE : Nu.

TEODORU : Măgarul ăla... Măgarul ăla... *(Se răzgîndește.)* Am să-ți spun altă dată. Nu-i bine să le afli toate de la început. Pe urmă te plictisești... *(În acest moment, o minge scăpată de la copiii care se joacă pe terenul de sport, vecin, cade în fața profesorului Teodoru, care o prinde involuntar, destul de stîngaci, și rămîne cu ea în brațe.)*

O VOCE DE COPIL : Hei, tovarășe ! Zvirle mingea ! Ce-ai înțepenit cu ea în brațe ? Nu-ai reflexe ?

TEODORU : Him ! Ce spune ?

COSTACHE : Spune să zvirliți mingea înapoi.

TEODORU *(zvirle mingea, tot atît de stîngaci cum a prins-o)* : Parcă mai spunea ceva.

COSTACHE : De reflexe, cică n-aveți. TEODORU : Mi se pare că avea dreptate... Eu reacționez totdeauna cu întîrziere... Și mi se pare că de data asta am întîrziat cîțiva ani. Știi ceva ?

COSTACHE : ? ? ?

TEODORU : Mașina, dracu' s-o ia... Dar de dumneata îmi pare bine că te-am cunoscut !... Hai acasă !... Repede !...

COSTACHE : Dar fata dumneavoastră ?... Și ?...

TEODORU : Se descurcă ei fără mine... *(Iese grăbit, cu un pas neobișnuit, de ferm, urmat de Costache.)*

CORTINA

A C T U L I V

Decorul primelor două acte. Spre seară. În sufragerie sînt cei rămași de la sfîrșitul actului II, plus Mișu și Baston, care s-au reîntors între timp. Toți au figurile răvășite și ostenite, ca eroii unei bătălii care s-a prelungit prea mult. Pe masă sînt răspîndite în dezordine cești de cafea neagră, sticle de borviz, pahare mari și mici. Un clondir de țuică voluminos a ajuns pe fund...

MIȘU *(ștergîndu-și fruntea de nădușeală cu o batistă mare)* : Ei, acum ați priceput cum stă chestia cu politica ?

OLIMPIA : Cu politica, ce să zic, am priceput. Că nu e cine știe ce. Da' nu-nțeleg, dacă tot e vorba să intre, de ce să nu-l ia și pe Iorgu, să-i facă și lui o situație ? Sau măcar pe Mary !

MIȘU *(tamponîndu-și fruntea cu disperate)* : Of !

IORGU *(fără să înceteze pasiența)* : La urma-urmei, parcă ce grabă să am numaidecît o situație ? Mai pot aștepta. Nu arde casa !

EMILIA : Ușor de spus, pe spinarea altuia !

OLIMPIA : Tu, Emilio, toată vremea te contrazici !... Ba o ții să nu se bage Doru director, ba să-și facă Iorgu situație. Numai una o ții morțiș : să ne scoți ochii cu îmbucătura, care am ajuns s-o mîncăm la masa ta, n-am mai fi ajuns ! Că mai bine se deschidea pămîntul ăla, care ne-a scos sufletul de cînd nu-l mai avem, să ne-nghită atunci cînd au venit noaptea și ne-au urcat în cotiugă, numai cu două geamantane și ne-au

expediat într-o direcție necunoscută, de-am nimerit tocmai la voi !...

MIȘU : Să n-o luăm, frate, de la început, că nu mai terminăm niciodată... Așa cere politica, și s-a terminat ! Basta !

PULCHERIA *(vorbește de data aceas-ta destul de pronunțat peltic : probabil, efectul întăritoarelor pe care le-a supt în cursul dezbaterilor)* : Să n-o luăm, frate, eu nu mă pun dimpotrivă... Da', dacă vrea să m-asculte cineva pe mine, care se cheamă că-s pătită — să nu se bage... Frica păzește bostănăria, iar lacomul pierde praznicul... Asta-i învățătură de cînd lumea, nu numai de cînd s-o prăjit Cojan cu comerțul, nu ăla de-l aveam, ăsta, al lor...

MIȘU : Mai las-o, tant' Piulșeri, cu comerțul lui Cojan. D-aia s-a ars, că n-a lucrat cu politică și s-a înghe-suit la doi bani pastramă... Alta-i politica acum : dacă apuci să te stre-cori undeva, să fii omu' lor, să nu fie alt democrat mai popular decît tine, sfîntul sfinților, mormînt, mă-nțelegi ?

PULCHERIA : Păi așa era și Cojan, soro : mormînt ! Ptiu ! Ducă-se pe

pustii ! Ceasu' rău !... Nici mie nu-mi spunea cîte le-nvîrtea.

MIȘU : Aș ! Șmecher din ăia, învățați, ca pe vremuri, să fure fiscul... Intrî cu mîna pînă la cot în haznaua cu bani și ăl de-i pus să păzească îți face semn, cu ochiul, că se uită în altă parte... S-a dus vremea lor, tant' Piulșeri, că ăștia nu-s puși pe joacă și au început pe prindă miezul lucrurilor... Altă marfă trebuie acum ! Oamenî ca Doru, curați, paisprezece carate.

PULCHERIA : Doamne, Mișule !... Da' pe mototolul ăsta de Doru, cum de-o încerca să-nvîrtă ceva, cumva, i-o citește pe nas... Ce-o să facă el acolo ?

MIȘU : Să nu facă nimic. Să aștepte. CLEOPATRA : Ce să aștepte, maică, că eu nu pricep o iotă.

MIȘU : Să aștepte pînă vin aliații cu bomba să ne elibereze.

CLEOPATRA : Iar cu bombe, maică ? !

MIȘU : Și încă ce bombe ! Crezi dumneata că-s din alea care le-ai apucat ?

CLEOPATRA : Nu le-aș mai fi apucat, că n-a ieșit groaza din mine nici pînă-n ziua de azi.

MIȘU : Apoi, cu astea n-avea grijă, dacă ai apucat una, nu te mai întîlnești cu a doua, neam ! Casație !... Mergi sfarojită, la cer, și te așezi de-a dreapta tatălui...

CLEOPATRA : Vai de mine !

MIȘU : Păi ce, e glumă ?

CLEOPATRA : Halal eliberare !

MIȘU : Asta-i tot cu politică, mamă Cleopatra. Politică înaltă...

CLEOPATRA : Prea de sus cade politica asta pe capul oamenilor, maică ! Nu-i a bine !

MIȘU : Ce vorbești ? Ia gîndește-te numai la ăi de-or scăpa neprăjiți ! Le-a pus Dumnezeu mîna în cap ! Capătă înapoi ce au avut și moștenește toate neamurile pînă-ntr-a șaptea spiță !

CLEOPATRA : Ba, să fie la ei acasă așa eliberare, să le stea în gît și să nu mai umble cu ea pe la alții. Că eu vreau să trăiesc, cît mai am de trăit !... Și dac-o fi să mor, să-mi ție cineva lumînarea și să mă grijească popa, cum am apucat din bătrîni. De prăjit, nici la crematoriu nu mă las !

PULCHERIA : Nu mai vorbești, frate, de bombe din astea, că mi se face un gol la lingurea și-mi vine amețală... După ce am rămas numai cu

suffletul, acum să mă elibereze și de el !

MIȘU : Politică fără sacrificii, care va să zică, tant' Piulșeri, se cheamă că nu se poate !

PULCHERIA : Măcar să nu simțesc, soro. Să mă elibereze, așa, prin somn...

MIȘU : Of ! Doamne ! Mi-ați făcut capu' calendar. Și Doru, care dracu' știe unde-o fi dispărut... Și timpul care trece... Nu sta așa, Emilio ! Mai dă un telefon la institut, la minister, undeva. Poate dai de el, pînă nu-i prea tîrziu... Cît umblă el să se gîndească, să nu se răzgîndească ăia...

OLIMPIA : Eu de ce stau și mă gîndesc, de-aceea nu-mi intră în cap... De ce, la o adică, să nu-l procopsească și pe Iorgu cu o situație ?

MIȘU : N-o mai lua de la-nceput, Olimpio, că mă-mbolnăvești !

OLIMPIA : Tac, soro, tac... Măcar lui Mary... Nu se face gaură în cer dintr-atîta lucru ! (Mișu face un gest disperat.) Am tăcut, soro, dacă-ți spun că am tăcut... (Scurt interval de tăcere, în care timp nu se aude decît clămpănitul discului telefonic, manevrat fără rezultat de Emilia.)

BASTON (a găsit momentul) : Eu, Mișule, niciodată, de cînd mă știu, n-am ceruț nimic...

MIȘU : Ce să mai ceri, că ți-au căzut toate de-a gata.

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală... Totuși, eu m-am gîndit...

MIȘU : Nu mai spune !

BASTON : Paroldoner !

MIȘU : Bine, atunci odihnește-te...

BASTON : Să nu spun la ce m-am gîndit ?

MIȘU : Ce importă !

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală... Totuși... De ce să nu mă ia pe mine... să spunem secretar, sau așa ceva ? Mare lucru să fii secretar... Eu sînt sigur că am fost odată chiar secretar general la un minister. Nu țin mînte la care, că e mult de atunci... Era foarte interesant... Aveam o mulțime de telefoane și toate sunau... Cling... cling... cling ! Numai o dată s-a stricat unul, dar a venit repede de la centrală și l-a reparat...

MIȘU : Mută-ți gîndul, că nu mai pupi... N-ai auzit că acum e cu politică ?

BASTON : Sînt cu totul de părerea matală... dar și-atunci tot cu politică a fost.

MIȘU : Aia era altă politică...

BASTON: Sint cu totul de părerea matală... dar...

MIȘU: Basta! Ajunge! (Emiliei.) La-să-mă, frate, și pe mine, ce tot mo-coșești acolo... (Îi ia receptorul.)

EMILIA: Nu știu ce are. Sună și nu răspunde, pe urmă fac din nou numărul și s-aude semnalul de ocupat.

MIȘU: Acuma, telefonul e de vină... El strică! (Face, nervos, un număr după altul.) Alo! Alo! Se aude? Alo!... Profesorul Teodoru... Dorule, tu ești? !... (Se deschide ușa din fund, pe stînga, și apare profesorul Teodoru. Mișcare la cei prezenți.)

TEODORU (din prag): Ce dorești?

MIȘU (la telefon): Ce faci, frate dragă? Nu vii acasă?

TEODORU: Am venit.

MIȘU (tot la telefon. Își astupă urechea liberă cu palma): Nu vă mai foști atîta, ce dracu', nu se-aude nimic!

IORGU (fără să-și întrerupă pasiența): Lasă telefonul, Mișule, c-a venit...

MIȘU: Cine-a venit, frate? Ce tot îndrugi?

IORGU (placid, ca de obicei): Doru.

MIȘU (trîntind receptorul): A venit Doru? Of, Dorule, slavă domnului c-ai venit! Am umblat peste tot cu telefonul după tine. Nu știam ce s-a întîmplat, unde-ai dispărut, cînd te-ntorci.

TEODORU (cu o intonație nouă în glas, care se va simți în toată scena următoare): Aveai mare grabă să mă-ntorci?

MIȘU: Mai încape vorbă!... Înțelegi? S-a făcut! S-a hotărît... Toată lumea e de acord.

TEODORU: Toată lumea?

MIȘU: Absolut! Ce, crezi c-am stat cu miinile în sîn?... Am fost și la nenea Filip, l-am văzut și pe Buricescu, pînă și pe general l-am găsit...

TEODORU: Pe care general?

MIȘU: Cum pe care?... Cavaleristul, frate! Al de-a ieșit cu rabat la procesul cel mare și i-a dat drumul cînd a împlinit nouă ani...

TEODORU: Un general de nouă ani! Mai ceva ca-n Jules Verne!

MIȘU: Fugi, frate! Da' ce, eu vorbesc din Jules Verne?! Nouă ani de pușcărie, asta a împlinit, și i-a dat drumul.

TEODORU: Și e de acord? Și el?

MIȘU: Dacă-ți spun! Toți!... Și cei din casă... Aici a fost mai greu, ce-i drept...

TEODORU: În casă a fost mai greu?

MIȘU: Ca totdeauna. Vorba ceea: nimeni nu-i profet în casa lui... Dar am scos-o la capăt și cu ei... (Își tamponează fruntea cu batista.) Primești, fără condiții, și te instalezi chiar de mîine...

TEODORU: Unde?

MIȘU: Cum unde? Acolo, la tine, la institut... Iei postul de director în primire și faci cum te taie capul... Faci ce vrei, mă-nțelegi, tu ești stăpîn! Singur... Nimeni n-o să te bată la cap... Nici o tinichea de coadă! Nici Iorgu, nici Mary, nimeni...

BASTON (cu părere de rău, neprefăcut): Nici Baston!

MIȘU: Nici.

TEODORU: Va să zică, din partea familiei?...

MIȘU: Motus! Mină liberă!...

TEODORU: Aha!

PULCHERIA: Așa, soro, dar tot mai bine ar fi dacă m-ai asculta pe mine... Nu te băga, că ăia o să-ți mănince capul, cît ce te-ai înfrupta oleacă!

OLIMPIA: Ba să se bage, că cine știe dacă se mai întîlnește cu chilipirul ăsta!... Da' să-l ia și pe Iorgu, să-i facă și lui o situație... Sau măcar pe Mary...

MIȘU: Aoleo! Iar vă porniți...

TEODORU (cu o nuanță ironică, neobișnuită în general la el; de aceea și trece neobservată de Mișu și ceilalți): Parcă spuneai că familia a căzut de acord?

MIȘU: A căzut, frate, cădea-o-ar să cază! Da' tu nu știi cum sînt femeile? Nu pricep nimic la politică... Cînd e vorba de ceva căpătuială, o mai deslușesc... Da' cînd e vorba de politică înaltă, ioc! lemn! Și aici e politică înaltă! Pînă vine aliații cu bomba...

CLEOPATRA: Sta-le-ar în gît!...

MIȘU: Lasă, mamă Cleopatra, nu te băga și dumneata acum... Să-i explic și lui Doru, cum e cu politica. Cum le spuneam: pînă vine aliații cu bomba, trebuie să avem, peste tot, cît mai mulți oameni de-ai noștri...

TEODORU: De-ai cui?

MIȘU: De-ai noștri, frate!... Ce dumnezeu, nu pricepi?... De-ai lui nenea Filip, de-ai lui Buricescu, de-ai generalului... De-ai lui Iorgu și de-ai cumnatei Olimpia și de-ai lui tant' Puilșeri, măcar că ea nu-și cunoaște interesul...

TEODORU: Și ce să facă oamenii voștri peste tot, și la institut la mine?

MIȘU : Ai noștri, frate, adică și ai tăi, că se cheamă că și tu ești tot de-ai tăi, adică de-ai noștri... Să nu facă nimic... Să stea și s-aștepte... Să mai măsluiască ceva, pe ici pe colo, ca să nu bată la ochi. Până vine semnalul... Și atunci...

CLEOPATRA : Sfarog, și de-a dreptul în împărăția cerurilor, la dreapta tălului... Ptiu! Doamne, iartă-mă!... De cap să vă fie politica asta... Nici nu vreau să mai aud... Mă duc mai bine în bucătărie, la crățiți... *(Iese, trântind ușa.)*

MIȘU (cu mult înțeles) : Femeie! Și, pe deasupra, babă... Nu pricepe... Și când e cazul, la o adică, cum îți spuneam, vine negreșit cineva și te-nvață ce să faci... Ai înțeles?...

TEODORU : Da!... Am înțeles... Ieși afară!

MIȘU : Cum afară?

TEODORU : Pe scări. Până nu te zvirl eu.

MIȘU : Da' ce te-a apucat, frate dragă? Ce-ți veni, așa, din senin?... Auzi, Emilio!? Mă dă afară, pe mine, fratele tău bun...

EMILIA : Dorule, ce-i cu tine?

TEODORU : Afară!

OLIMPIA : Nu năpăstui omul, soro... Bietul Mișu toată ziua s-a zbătut pentru interesul tău... Numai cu mine cît s-a înconștrăit, din pricina situației lui Iorgu și a lui Mary. Da' dacă-i vorba pe așa, ducă-se dracului de situație... Ce să ne-nveninăm unii pe alții, pentru o situație?!

TEODORU : Cărați-vă și voi! Ce mai stați? Nu-nțelegeți? Afară!

OLIMPIA : Auzi, Iorgule? Ne dă afară...

IORGU (fără să-și întrerupă pasiența) : Nu băga de seamă, frate dragă. Cîte nu spune omul la fierbințele!...

TEODORU (ii răvășește cărțile și i le zvirl jos de pe masă) : Lasă pasiențele și cară-te, cînd îți spun!

IORGU (nu prea tulburat) : Cum o să plec, frate, numai așa, în halat și papuci? Nu te gîndești? Ce-o să zică lumea?!

TEODORU : Puțin îmi pasă!

OLIMPIA : Iată, Emilio! Asta-i opera ta! Aici ai vrut să ajungi, simteam eu... *(Lui Teodoru.)* Pîine în casa lui tată-meu ai știut să mî-ninci... Și acum cînd am ajuns și noi la ananghie, ne dai afară!... Asta ți-i recunoștința?... Asta ți-i

plata pentru binele care ți l-am făcut în viață?...

TEODORU : Sufletul mi l-ați mîncat, nu numai pîinea!... Și m-am plătit eu destul pentru pîinea care am mîncat-o în casa voastră. Că din pîinea cîtă v-am muncit-o și acum mai atîrnă osînză pe voi! *(După ce rostește ultima frază, profesorul Teodoru are o mică tresărire: fraza i se pare cunoscută de undeva.)*

OLIMPIA : Care pîine? Care plată? Ai muncit tu pe moșia noastră, șpîterule? Că nici orzul de secară nu știi să-l deosebești!

TEODORU : Dar din munca mea de chimist, cine s-a îmbogățit? Eu? Cine a făcut afaceri de milioane cu metodele mele de preparat sodă?

OLIMPIA : Noi? Cu sodă?... Ha!

TEODORU : Da' cine? Voi, toți!

IORGU (foarte sincer) : Dorule, mă jur pe ce am mai scump... Uite, să n-ajung ziua de mîine!... N-am făcut în viața mea afaceri cu sodă! N-am făcut! Fel de fel am făcut, da' cu sodă, nu!

TEODORU : Au făcut alții și pentru voi! *(Arată, poate nu înadins, spre Pulcheria.)* Și din milioanele adunate au plătit jandarmii să-ți păzească moșia!

PULCHERIA : Noi, cu sodă? !... Doamne ferește... Cojan, cu vinurile, de cînd îl știu... Sodă la noi, numai la rufe și în casă puțin, pentru spălatul faianței, la baie... Să mă bată dumnezeu dacă mint!...

TEODORU (de data asta, direct Pulcheriei) : Și tu?... Ce mai stai? *(O clipă de reținere.)* Ei! Unde-a mers mia, meargă și suta!... Bașoaldă!

PULCHERIA (puțin fals, dar nu reține insulta) : Eu?... De ce să nu stau? Cine ce are cu mine?

TEODORU : Ieși! Ieșiți! V-am răbdat destul... Ajunge!

PULCHERIA : Doamne, Dorule!... Da' eu abia azi am picat...

EMILIA : Să nu te legi de Pulcheria!

TEODORU : Afară! Pînă nu se-nîmplă o nenorocire... *(Umblă agitat prin încăpere, căutînd să apuce ceva. Intră Cleopatra, cu un enorm cuțit de bucătărie în mînă. Profesorul Teodoru încearcă să-i smulgă cuțitul.)* Ieșiți! Afară!

CLEOPATRA (nu participă la agitația din jur) : Lasă cuțitul, maică, că nu știi umbla cu el și ti-i tăia... *(Între timp, cuprinși de panică, cei în cauză aleargă în toate părțile, apar și dispar, cu valize și geamantane.)*

MIȘU (din ușă, aminințind cu pumnul): Lasă, spîterule! Vine el apă și la moara noastră. Ai să plătești tu asta!

IORGU (tăbircind un geamantan): Vine, pe dracu'. De cînd tot aud că vine, mi s-au uscat ficiții!

TEODORU: Ieși afară și nu mai lungi vorba. V-am plătit eu destul... Nu mai pupați!...

OLIMPIA (lui Iorgu): Mișcă, defetistule, că așa te-am cunoscut toată viața, nu te-aș mai fi cunoscut! (Iorgu iese cu geamantanul.) Ți-ai dat arama pe față, mototolule! Da' măcar acum să-ți frig și eu inima. Află că tabacherea cu portretul lui Napoleon și monezile de aur din colecția lui taică-tu pe mîna mea au încăput cînd o murit hodorogul. Și le-am pus bine, de nici Iorgu nu știe de rostul lor. Și-o să le vezi cînd mi-o vei vedea ceafa...

TEODORU: Pagubă-n ciuperce! Ducă-se dracului toate colecțiile din lume și cu voi în cap... Să nu vă mai văd în vecii vecilor!... (Scena se golește treptat și, pe măsură ce se golește, profesorul Teodoru se calmează. Apare Emilia cu o valiză în mînă, traversează scena, furioasă.)

TEODORU: Ce-i cu tine? Unde pleci?

EMILIA: Fără Pulcheria, nu mai stau o clipă în casa asta. Hai, mamă!

CLEOPATRA: Du-te, maică, dacă ți s-o urît cu binele... Nu-mi purta mie de grijă... Că eu am de lucru. Cine-o să vază de casă?

TEODORU: Emilio, înțelege...

EMILIA: Nimic. (Iese furioasă, trîntind ușa.)

PULCHERIA (reapare, cuprinsă de panică): Sacoșa...! Sacoșa mea! Vrei să mă despoi, canibalule!... Să-mi dai sacoșa. Nu plec fără sacoșă!... (Se agită de colo pînă colo. Cînd trece prin fața lui Baston, care a urmărit scena, înregistrînd pe figură, fără mari zguduiri, toate evenimentele, acesta încearcă s-o oprească.)

BASTON: Madam' Piulșeri!... Madam' Piulșeri!

PULCHERIA (se sperie): Ptiu!... Ce vrei, sfrijitule?

BASTON: Sacoșa... (Ciocănește ușor cu bastonul în sacoșă, care, natural, e atîrnată de brațul Pulcheriei.)

PULCHERIA: O, doamne! Sacoșa mea!... Slavă domnului că n-am prăpădit-o... Mititica de ea! (Iese, drăgostindu-și sacoșa.)

TEODORU: Și tu?

BASTON (aprobativ, fără să fie prea alarmat): Și eu!

TEODORU: Ce stai ca o momie?

BASTON: Eu nu supăr pe nimeni.

TEODORU: Vreau să am aer curat în casă! Nu-nțelegi?

BASTON: Sint cu totul de părerea matală!

TEODORU: Atunci, cară-te și tu! Dispari!

BASTON: În condițiile acestea, nici nu pot să rămîn... (Iese demn, dar peste o clipă redeschide ușa și se oprește în prag, intimidat de aerul amenințător al profesorului.)

TEODORU: Ce mai vrei?

BASTON: Scuzați, nimic... Pălăria și bastonul...

TEODORU: Na, și du-te dracului! (Îi infundă pălăria de pai pe cap și-l croiește peste spate cu bastonul, apoi i le azvîrle. Baston dispare urînd. După ieșirea lui Baston, profesorul Teodoru se prăbusește pe un scaun și-și ia fruntea în palme.) O, doamne! În ce hal m-au adus! În viața mea n-am lovit un dobitoc, darmit un om... Da' grozav m-au mai mîncat palmele!...

(Mică pauză; Teodoru e singur în scenă, apoi intră, fandosindu-se, Mary. Mary e gătită după penultimul jurnal atlantic, deoarece ultimul nu a ajuns încă în țară. Moment de surpriză cînd vede sufrageria răvășită, apoi se apropie de profesorul Teodoru.)

MARY (cantando): Oncle Doru!... Oncle Doru!...

TEODORU (cu capul în palme): Ce-i?

MARY (același joc): Unde-i mama?

TEODORU (gest): S-a dus.

MARY (idem): Și tata?

TEODORU (același joc): Și el... (Între timp a realizat situația, a ridicat capul și a dat cu ochii de Mary.)

MARY: Unde s-au dus?

TEODORU (sare în sus): Pupăza!... Uite-a dracului! De ea uitasem!

MARY (ușor alarmată): Care pupăză? Oncle Doru, ce-i cu mata? Ce-ai pățit? (Profesorul Teodoru vine amenințător spre ea.) Unde-i tata? Unde-i mama? (Panică.) Vreau la mama!

TEODORU: După ea să te și duci!

MARY (amestec de stupiditate totală și teamă): Unde?

TEODORU (izbucnește): Afară!... Afară... (Mary aleargă, vrea să iasă pe ușa pe care a intrat.) Nu pe-acolo! (Deschide ușa care dă spre scară.)

Pe-aici ! (Cînd Mary e pe punctul să nimerească ușa indicată.) Și lasă cheia de dîndos ! S-a terminat cu intrarea separată ! Pupăzo ! (După ce a expedit-o și pe Mary, profesorul Teodoru se reazăză la masă, cu capul în palme.)

CLEOPATRA (intră cu o tavă mare) : Trage-te nițel de aici, Dorule, să fac curat... Ia uite ce-i pe masă... Toată vremea trebuie să strîngi după ei... Ca la locandă...

TEODORU : Bine, mamă... Fă curat pe masă... Eu deschid geamul. (Deschide larg ferestrele care dau spre o mică terasă)... Să vie aer curat.. Aer curat, slavă domnului ! (Sună telefonul.) Alo ! Da, la telefon profesorul Teodoru... Cu cine?... A, da. Bună seara... Pentru răspuns?... Nu?... A sunat de la mine la minister ? Nu știu. Nu eram acasă... Nu mă grăbiți?... De ce să mă mai gîndesc ? M-am gîndit și așa prea mult... Vă stau la dispoziție, cu trup și suflet... Dacă am nevoie de vreun ajutor ? (Ferm.) Nu ! Sînt situații în viață în care e bine să se ajute omul singur... Dacă mă simt bine?... Da... Da. Foarte bine... Emoționat?... Nu... Deparazitat... E un sentiment com-

plex... Reconfortant... Am să vă explic altă dată. (Intră Olga și Florin.) Vă mulțumesc pentru încredere... Bună seara ! (Pune receptorul jos.)

OLGA : Tată ! Ce s-a întîmplat ? Ce-i cu tine ?

TEODORU : Ce te uiți așa la mine ? Parcă acuma m-ai vedea întîi !

OLGA : Nu te-am văzut niciodată așa...

TEODORU (după un mic moment de gîndire) : Nici eu !

CLEOPATRA : Maică dragă, spune cîte tacîmuri să pun la masă, că m-am zăpăcit de tot cu vînzoleala asta !

EMILIA (a intrat, stînjenită, pe replica Cleopatrei. Numără din ochi) : Patru.

TEODORU : Pune patru tacîmuri. N-auzi ce spune Emilia ?

CLEOPATRA : Cîte ?

OLGA (il ia pe Florin de mînă și înaintează pușin cu el) : Cinci !

CLEOPATRA : Cîte să pun, maică dragă ?

TEODORU : Pune cinci, mamă. Se lărgește familia iar... În altă direcție...

C O R T I N A